



9
ROČNÍK 14

26. listopadu 2004

V ČÍSLE:

Další úspěch olomoucké geoinformatiky
 • Média jako fenomén současného světa
 • *Kuřáci opia* v konviktu • Poputují zahraniční investice k sousedům? • K rozvojovým projektům 2004 • Noví profesori
 • Četba na pokračování: rektori UP • Posláním intelektuála je být nepopulární

V aule FF UP se 19. 11. uskutečnily slavnostní akty promoci absolventů doktorských studijních programů, předání jmenovacích dekretů docentům, předání Čen rektorky UP (viz snímek ve výřezu) a Čestného uznání autorům vědeckých monografií. Pamětní medaile UP byla udělena polskému filozofovi prof. J. M. Bańkovi (na snímku vlevo).

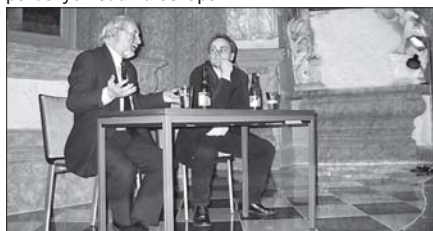
(Více informací viz str. 2)

-red-, foto -mav- ▶



Prvním hostem *Studny* prof. Josef Jařab

■ V prostorách Uměleckého centra UP proběhla 16. 11. beseda s prof. J. Jařabem, kterou jako první z připravovaného cyklu *Bezvedné hovory* uspořádala Studentská iniciativa *Studna*. Významný český amerikanista, bývalý rektor UP a současný senátor Parlamentu ČR zavzpomínal na první dny sametové revoluce v Olomouci a ve světle tehdejších nadějných událostí se vyjádřil k aktuálním otázkám české vnitřní politiky, zejména v souvislosti s vývojovými problémy provázejícími zrod občanské společnosti. Krátce se věnoval i vybraným tématům současného politického dění v zahraničí a některým klíčovými momentům senátorské práce, úzce spjaté se složitým světem politických stran a uskupení.



Besedu moderoval v ne zcela zaplněné Kapli Božího Těla Mgr. L. Práger z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP, někdejší účastník studentské revoluce v Olomouci.

Inspirováni slavnými *Večerními rozmluvami na UP* prof. Jařaba zamýšlejí studenti započatým cyklem *Bezvedných hovorů* propojit akademické prostředí univerzity s prostorem univerzitního města. Pozvání k příští besedě, která by se měla uskutečnit 7. 12., přijala rektorka UP prof. J. Mačáková.

Text a foto -mav-

**Univerzita Palackého v Olomouci
zve zájemce o studium na
Den otevřených dveří**

v sobotu 27. 11. 2004 od 9 do 13 hod.
Blíže informace viz <http://aktuality.upol.cz/>.

Třetí pracovní konference III. interní kliniky LF UP a FNO a 40 let od jejího založení

■ Dne 5. 11. 2004 se uskutečnila při příležitosti 40. výročí založení III. interní kliniky a hemodialyzačního oddělení třetí pracovní konference III. interní kliniky LF UP a FN v Olomouci.

Slavnostní rámeček konferenci dali svou účastí zástupci organizací a orgánů, kteří převzali záštitu nad konferencí: prof. J. Mačáková, CSc., rektorka UP, doc. M. Kolář, CSc., proděkan LF UP zastupující děkana LF UP a předseda Spolku lékařů JEP, prim. MUDr. T. Papajik v zastoupení ředitele FN v Olomouci a MUDr. J. Gerold, zdravotní rada KÚ Olomouckého kraje. Jak řekl ve svém úvodním vystoupení prof. V. Ščudla, CSc., přednosta III. interní kliniky, pracovní konference III. interní kliniky by se měly stát tradičním prostorem pro prezentaci odborné aktivity pracovníků kliniky, obohacené o „okénko hostů“, v němž by se představili přední odborníci různých oborů vnitřního lékařství v návaznosti na odborné zaměření III. interní kliniky. Nynější třetí pracovní konference navíc připomněla 40. výročí založení III. interní kliniky a hemodialyzačního oddělení. Zahájení provozu III. interní kliniky v roce 1964 a některé významné body její historie připomněl a dobovými fotografiemi doplnil ve svém sdělení doc. V. Horčíčka.

Sportovci k 17. listopadu

■ Akademik sport centrum UP uspořádalo 17. 11. pod záštitou rektorky UP prof. J. Mačákové, CSc., 44. ročník Mezinárodního volejbalového turnaje smíšených družstev za účasti 16 celků vysokých škol. Před zahájením uvedla ředitelka turnaje PhDr. A. Orlová historické údaje, které se váží k tomuto dni od počátku výročí, spojeného se zastřelením vysokoškolačka J. Opletala z Nákla při manifestaci v Praze v roce 1939 proti okupantům. Novodobá historie se váže k všenárodnímu povstání proti komunistické zvlá v roce 1989, do kterého se zapojili také studenti a vedoucí naší univerzity.



Následující odborný program byl rozdělen do lékařské sekce a sekce pro zdravotní sestry, které probíhaly paralelně. První část lékařské sekce byla věnována problematice hemodialyzační léčby a jejím komplikacím, přednášející MUDr. Zahálková, MUDr. Kosatíková a MUDr. Halenka vycházeli z vlastních bohatých zkušeností získaných na III. interní klinice. V nefrologické části vystoupil jako host přední český nefrolog prof. V. Tesář, CSc., z I. lékařské fakulty UK v Praze s přednáškou *Novinky v patogenezi a léčbě nefrotického syndromu*. Problematiku transplantací ledvin v olomoucké FN přiblížil doc. J. Zadrážil, CSc., problematiku akutního selhání ledvin MUDr. K. Krejčí a problematiku peritoneální dialýzy (CAPD) v léčbě selhání ledvin MUDr. V. Horčíčka jr. Ve třetím bloku byly prezentovány další profilové obory kliniky přednáškou prof. H. Vavřkové, CSc., a spol. (*Lipidy a ateroskleróza – téma stále aktuální*), přednáškou doc. P. Horáka, CSc. (*Vybrané aspekty diagnostiky a léčby systémového lupus erythematoses*), přednáškou doc. Z. Fryšáka, CSc., a spol. (*Nádory nadledvin – poznámky endokrinologa*) a přednáškou prof. V. Ščudly a spol. (*Mnohočetný myelom – co nového v posledním půlstoletí?*) V posledním bloku nazvaném „Nové jednotky a syndromy ve vnitřním

Dokončení na str. 4

Díky úspěšné organizaci a spolupráci s vedoucím Sportovní haly UP panem Melcrem proběhl turnaj bez problémů a byl všemi účastníky vysoce ohodnocen.

Vítězem letošního turnaje se stalo družstvo VŠZ Brno, na druhém místě se umístilo VUT, třetí pozici získala Univerzita Žilina a na čtvrtém místě skončila FF UP Olomouc.

Tato družstva obdržela upomínkové diplomy a první tři věcné ceny.

Všichni účastníci byli turnajem nadšeni a přislíbili účast v dalším ročníku 2005.

-ao-, foto archiv ASC

Slavnostní akty v aule FF UP

Čestná uznání rektorky UP

■ Celkem osmnáct osobností UP bylo při slavnostních aktech 19. 11. v aule FF UP oceněno **Čestným uznáním rektorky UP autorům vědeckých monografií za rok 2004**. Ocenění převzali **doc. F. X. Halas, CSc.** (*Fenomén Vatikán – idea, dějiny a současnost papežství – diplomacie Svatého stolce – České země a Vatikán*, Brno 2004), **Mgr. V. Hušek, Th.D.** (*Symbol ve filosofii Paula Ricoeura*, Svitavy 2004), **doc. L. Karfíková, Dr. theol.** (*Studie z patristiky a scholastiky II*, Praha 2003), **dr. P. Mareček, Th.D.** (*Ježíš Kristus v Matoušově evangeliu*, Olomouc 2003), **Mgr. ThDr. M. Mičo** (*TOLLERANZA E LIBERTA' RELIGIOSA. Azione pastorale di J. Leopold von Hay Boemia, 1735–1794*, Rim 2004), **RNDr. ThLic. I. Vlková** (*Cambiare la luce in tenebre e le tenebre in luce. Uno studio tematico dell'alternarsi tra la luce e le tenebre nel libro di Isaia*, Rim 2004), **prof. S. Komenda, DrSc.** (*Měření a metaměření znalostí*, Olomouc 2003), **doc. J. Zapletalová, Ph.D.** (*J. Zapletalová, J. Lebl, M. Šnajderová et al.: Turnerův syndrom*, Praha 2003; *J. Lebl, J. Zapletalová, S. Kolušková et al.: Trendy soudobé pediatrie*, Praha 2004), **Mgr. P. Hácová, Ph.D.** (*The Bridge and the Eclipse: Metaphor in the Poetry of Samuel Taylor Coleridge*, Olomouc 2004), **prof. J. Kořenský, DrSc.** (*Člověk – řeč – poznání*, Olomouc 2004), **PhDr. T. Nejeschleba, Ph.D.** (*Bonaventura – Jak přivést umění zpět k teologii. Váš učitel je jeden, Kristus*, Praha 2003), **doc. M. Peprník, Dr.** (*Metamorfóza jako kulturní metafora: James Hogg, R. L. Stevenson a George Mac Donald*, Olomouc 2003), **doc. L. Spáčilová, Dr.** (*H. Boková, L. Spáčilová: Stručný raně novohorněmecký glosář*, Olomouc 2003), **doc. K. Tabery, Ph.D.** (*Filmová publicistika Otakara Storchy-Mariena*, Olomouc 2004), **doc. V. Voženilek, CSc.** (*D. Drbohlav, J. Kalvoda, V. Voženilek: Czech Geography at the Dawn of the Millennium*, Olomouc 2004), **prof. K. Steinmetz, CSc.** (*Hukvaldská poema Milana Bächorka – skladatele, sborníka, pedagoga a organizátora hudebního života v kraji Leoše Janáčka*, Ostrava 2004), **Mgr. J. Poláková, Ph.D.** (*Tři milníky německé základní školy*, Olomouc 2004), **doc. L. Grůň, CSc.** (*Finanční právo a jeho instituty*, Praha 2004).

Speciální pedagogové na brněnské Klinice plastické chirurgie

■ Logopedie je v povědomí nejen nepoučené veřejnosti, ale i značné části učitelstva spojována s pouhou nápravou vadné výslovnosti. Dokladem, že je logopedie oborem mnohem důmyslnějším a závažnějším, může být další akce Katedry speciální pedagogiky PdF UP realizovaná v rámci projektu *Prohlubování profesní přípravy posluchačů studia speciální pedagogiky*. V prvním listopadovém týdnu zavítaly dvě desítky posluchačů Katedry speciální pedagogiky na Kliniku plastické a estetické chirurgie FN u sv. Anny v Brně. Studenti vyslechli velmi kvalitně připravenou přednášku MUDr. Z. Dvořáka na téma *Rozštěpové vady obličeje u dětí*. Je smutnou skutečností, že rozštěpy rtu a patra výrazně nepříznivě zasahují do vývoje řeči postižených, vedou k narušení jejich komunikační schopnosti označované souhrnně jako palatolalíe. Díky vstřícnosti odborného personálu kliniky měli posluchači Katedry speciální pedagogiky možnost detailně se seznámit s danou problematikou z medicínského hlediska, a to ve fázi před i pooperační, kdy se zvýšenou měrou zapojují do komplexní péče právě logopedi.

Přednáška MUDr. Z. Dvořáka vyvolala nepředstíraný zájem studentů a inspirovala všechny přítomné k neobyčejně živé diskusi. Z brněnské Kliniky plastické a estetické chirurgie si zúčastnění odváželi cenné odborné poznatky a také CD-ROM, který umožní přiblížit problematiku komplexní péče o osoby s rozštěpovými vadami v orofaciální oblasti i dalším posluchačům Katedry speciální pedagogiky PdF UP.

Mgr. G. Smečková,
Katedra speciální pedagogiky PdF UP

Předání Pamětní medaile UP

■ V rámci slavnostních aktů byla předána **Pamětní medaile UP prof. dr. hab. J. M. Baňkovi**. Polský filozof prof. J. M. Baňka (1934) je dlouholetým ředitelem Filozofického ústavu Fakulty společenských věd Slezské univerzity v Katovicích a od roku 1999 jejím děkanem.

Vytvořil filozofický systém, který nazval recentivismus, a v jeho rámci originálním způsobem řeší problémy antropologické, epistemické, etické a ontologické.

Prof. J. Baňka od roku 1991 spolupracuje s Katedrou filozofie Filozofické fakulty olomoucké univerzity. Jeho podpora vzájemné spolupráce byla vždy nejen obsahová a morální, ale i materiální, protože polské možnosti jsou v tomto směru nesrovnatelně lepší než naše. Díky této podpoře mohli vzájemné kontakty využívat nejen učitelé, ale i řada studentů. Jako děkan významně podporoval i rozvoj spolupráce dalších oborů na Filozofické fakultě UP, např. na Katedře politologie a evropských studií a Katedře sociologie a andragogiky FF UP.

Ocenění studentů

■ **Cenu rektorky UP za nejlepší vědeckou nebo uměleckou práci studentů bakalářských a magisterských studijních programů v roce 2004** obdrželi v oboru **biomedicínské vědy H. Mikulková**, studentka PŘF (Poškození DNA kožních buněk UV zářením a jeho důsledky), v oboru **matematika K. Hron**, student PŘF (*Toeplitzovy matice a plurální čísla ve statistické analýze časových řad*), v oboru **přírodní vědy student PŘF P. Adamík** (*Foraging ecology of two bark foraging passerine birds in an oldgrowth temperate forest*), v oboru **pedagogické a psychologické vědy student PdF T. Kania** (Algebraické struktury a hyperstruktury v genetice), v oboru **vědy o umění J. Zapletalová**, studentka FF (Malíř Innocenzo Monti), v oboru **muzikologie F. Kopecký**, student FF (*Současná tzv. „taneční hudba“ – přehled historického vývoje v letech 1982 až 1990*), v oblasti **ostatních společenských věd J. Hutečka**, student FF (Generál a jeho historikové: Robert E. Lee a americká historiografie), za **realizaci uměleckého díla** byly oceněny studentky PdF **L. Pavězková** (*Travnaté šírnání. Oděvy–objekty*) a **V. Selingerová** (*Uni soft set*).

Cenu rektorky pro nejlepší sportovce z řad studentů UP pro rok 2004 obdrželi studenti FTK **J. Horáková** (sportovní disciplína: plavání), **V. Krejčíř** (atletika), **R. Kyliánová** (plavání) a **T. Slovák** (kanoistika).

Noví doktoři a docenti UP

■ Na slavnostním zasedání převzali jmenovací dekrety noví docenti, kteří se habilitovali na Přírodovědecké fakultě a Pedagogické fakultě UP (v závorce za jménem uvádíme příslušnost k fakultě a obor habilitace): **doc. Ing. L. Havlíček, CSc.** (PŘF; organická chemie), **doc. Mgr. B. Klejduš, Ph.D.** (PŘF; analytická chemie), **doc. Mgr. J. Řeháček, Ph.D.** (PŘF; optika a optoelektronika) a **doc. Mgr. K. Vitásková, Ph.D.** (PdF; speciální pedagogika).

Dále byli promováni následující absolventi doktorského studijního programu Cyrilometodějské teologické fakulty, Lékařské fakulty, Filozofické fakulty, Přírodovědecké fakulty, Pedagogické fakulty, Fakulty tělesné kultury UP (v závorce za jménem uvádíme název studijního programu a příslušnost k fakultě): **ThLic. P. Zahradníček, Th.D.** (biblická teologie, CMTF), **MUDr. J. Froněk, Ph.D.** (chirurgie, LF), **MUDr. M. Hrabalová, Ph.D.** (chirurgie, LF), **Ing. D. Korpas, Ph.D.** (lékařská biofyzika, LF), **Mgr. J. Adámková, Ph.D.** (teorie a dějiny hudby, FF), **Mgr. H. Bartoňková, Ph.D.** (andragogika, FF), **Mgr. T. Bubík, Ph.D.** (filozofie, FF), **Mgr. M. Dopita, Ph.D.** (sociologie, FF), **Mgr. J. Herec, Ph.D.** (optika a optoelektronika, PŘF), **RNDr. R. Pucek, Ph.D.** (fyzikální chemie, PŘF), **Mgr. M. Matějka, Ph.D.** (pedagogika, PdF), **Mgr. J. Nálepová, Ph.D.** (pedagogika, PdF), **Ing. L. Podešva, Ph.D.** (antropologie, PdF), **Mgr. J. Vala, Ph.D.** (pedagogika, PdF), **Mgr. J. Vechetová, Ph.D.** (antropologie, PdF), **Mgr. V. Vránová, Ph.D.** (antropologie, PdF), **Mgr. M. Bezdičková, Ph.D.** (kinantropologie, FTK).

-red-

Další úspěch olomoucké geoinformatiky

■ Dne 3. 11. 2004 se v Kongresovém sále na Masarykově koleji ČVUT v Praze uskutečnil 11. ročník studentských konference pod názvem *Student GIS projekt*. Konference je pořádána firmou Arcdata Praha, s. r. o., jež je výhradním distributorem softwaru americké společnosti ESRI na českém trhu. Firma ESRI představuje světovou špičku na poli geoinformačních technologií, tj. na poli zpracování prostorových dat.

Stějně jako minulého ročníku se konference zúčastnili studenti Katedry geoinformatiky Přírodovědecké fakulty UP. Příspěvky na konferenci byly prezentovány ve dvou kategoriích: 1. seminární a bakalářské práce a 2. diplomové a disertační práce. Součástí prezentace prací byla i výstava posterů. Komise složená z významných osobností české geoinformatiky vybrala z 29 studentských prací.

Pozor, divadlo! (Achtung, Theater!)

■ *Pod tímto názvem byl ve filmovém sále Uměleckého centra UP 11. 11. premiérově představen dvojjazýčný videodokument o mezinárodním festivalu „Divadlo 2003“ v Plzni. Jde o výsledný výstup roční spolupráce studentů Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP a posluchačů Institutu divadelní vědy Svobodné univerzity v Berlíně. Dokument s pěti záznamy významných inscenací minulého ročníku plzeňského divadelního festivalu byl představen letos v Plzni, kde jeho příznivý ohlas dokladoval, jak užitečný dokumentární materiál studentský projekt*



vytvořil, a to jak z hlediska využití teatrologické, tak i umělecké a pedagogické činnosti.

Pokračování zajímavé a užitečné studentské práce v rámci zastřešujícího česko-německého projektu „Divadlo a regionalita“ bude možno zhodnotit také v příštím roce. I letos se totiž v Plzni studentská skupina BOP (Berlin – Olomouc – Plzeň) věnovala zachycení průběhu festivalu, záznamům jeho inscenací a rozhovorům s tvůrci, kritiky i diváky.

-red-, foto -map-

Proběhly přijímací zkoušky na Právnickou fakultu UP

Letošní přijímací řízení ke studiu na Právnické fakultě UP proběhlo v jejích prostorách 19. 11. 2004. Opožděný termín přijímacích zkoušek vyplynul z rozhodnutí MSMT, které zrušilo omezení akreditace u magisterského studijního programu *Právo a právní věda* pro studijní obor *Právo* se standardní dobou studia pět let až v červnu 2004.



Z počtu 1 536 přihlášených se k přijímacímu řízení dostavilo 1 437 zájemců. Z nich bude přijato ke studiu zhruba 250. V porovnání s loňským rokem se letos přihlásilo ke studiu práv na olomoucké univerzitě o 300 zájemců méně. Mnohé zájemce však pozdní termín přijímacího řízení neodradil.

-map-, foto -tj-

Média jako fenomén současného světa

Dne 12. 11. 2004 se v Uměleckém centru UP konal pracovní seminář na téma *Region v televizním vysílání veřejné služby* v mezinárodní účasti. Spolupřátelatelé byly Česká televize (Televizní studio Ostrava), Revue pro média (Masarykova univerzita Brno) a Filozofická fakulta UP (Katedra divadelních, filmových a mediálních studií). Mezi řečníky a diskutujícími byli ředitelé veřejnoprávních televizních studií z Brna, Ostravy a Banské Bystrice, členové Rady České televize a Rady Českého rozhlasu, odborníci z vysokých škol, jeden jediný zástupce Poslanecké sněmovny ČR, novináři a studenti. Zdánlivě málo vzrušivé téma nakonec vyprovokovalo obsáhlou věcnou i emotivní diskusi, jež v jednom případě vyústila v odchod člena Rady České televize jako výraz nesouhlasu. Předmětem diskuse byla funkce regionálních veřejnoprávních televizních studií v současné globalizova-

Aktuality ve fyzioterapii

Dne 6. 11. proběhla v aule Filozofické fakulty UP tradiční odborná konference *Aktuality ve fyzioterapii*, letos s tématem „Neurorehabilitace – rehabilitace v neurologii, neurofyziologie v rehabilitaci“. Akci uspořádala Katedra fyzioterapie FTK UP ve spolupráci s regionální organizací UNIFY – Unii fyzioterapeutů České republiky.

Neurologičtí pacienti tvoří podstatnou (a v některých případech někdy rozhodující) část klientely rehabilitačních zařízení. Neurofyziologie pak hraje klíčovou roli v rehabilitaci všech ostatních. Moderní neurorehabilitace, jak ukázaly i letošní *Aktuality*, spočívá na třech pilířích.

Prvním je to nejlepší z klasické rehabilitace a fyzioterapie. Druhým je comprehensivní (celostní, ucelený) přístup a interdisciplinární spolupráce. Do třetí se jedná o stále širší zavádění špičkových technologií, jako je např. funkční magnetická rezonance, virtuální realita a další. Celou neurorehabilitaci pak propojuje problematika funkčního hodnocení a ověřování efektu postupů podle zásad praxe založené na důkazech.

Program zahájila *Vlachová* a představila jednak dlouholeté zkušenosti vlastního pracoviště – iktové jednotky Neurologické kliniky FN a LF UP v Olomouci, jednak podala přehled poznatků medicíny založené na důkazech o efektivitě takovýchto jednotek. Naprosta

většina výzkumů a zkušeností potvrzuje velký význam specializovaných pracovišť pro multidisciplinární přístup k terapii i pro výsledný funkční stav a kvalitu života nemocných.

Opavský seznámil auditorium se současnými principy klinické neurofyziologie a jejich významem pro rehabilitaci neurologických nemocných. *Urban* prezentoval pečlivě dokumentovaný soubor nemocných s lézemi periferních nervů a jednoznačně ukázal, že řízená fyzioterapie a elektrostimulace postižených svalů musí trvat dostatečně dlouhou dobu, výjimkou není úprava funkčního stavu denervovaných svalů po více než roce. *Kafková* podala přehled vývoje a současné podoby konceptu manželů Bobathových. Koncept prošel bohužel vývojem k současnému systémovému modelu a úkolově zaměřenému pojetí. Na jedné straně jsou průběžně integrovány nové neurofyziologické poznatky, na straně druhé směřuje Bobath koncept ke komplexnímu ucelenému pojetí každodenního života rehabilitanta (living concept). *Kováčková* se zabývala přístupem k terapii centrálních poruch hybnosti a možnostmi aferentních vstupů do CNS pro oslovení žádoucích posturálních a pohybových vzorů tak, jak to řeší Vojtova metoda. *Machačková* se zabývala otázkou, co je to zóna ve Vojtově metodě a vztahem aferece a výsledného kineziologického obsahu vyvolané odpovědi. *Petrušková* seznámila posluchače s principy současného funkčního hodnocení pacientů po CMP se zaměřením na hodnocení funkce ruky a představila novou škálu kvalitativního hodnocení ruky spolu s ověřením její reliability a validity. *Mikulecká* prezentovala své výzkumy možnosti včasné fyzioterapeutické intervence u nemocných v aktuální fázi CMP a uvedla nejdůležitější výsledky aplikace vlastního postupu senzoricke stimulace ruky. *Čecháčková* seznámila posluchače se svými dlouholetými zkušenostmi s muzikoterapií neurologických pacientů. Jedná se o důležitou metodu oslovení nedominantní hemisféry a emočních a motivačních procesů v rehabilitaci. *Wurstová* zavedla posluchače do Lázní Velké Losiny, které se tradičně specializují na lázeňsko-rehabilitační léčbu u nemocných s celou řadou neurologických diagnóz, představila indikace a používané rehabilitační a balneologické postupy. *Mayer* podal přehled problematiky chronického respiračního selhávání u neurologických nemocných. Navázala *Burianová* se shrnutím principů respirační fyzioterapie u nemocných s nejčastějšími neurologickými onemocněními. *Mlika* přesvědčivě představil současné trendy neurologické rehabilitace – využití virtuální reality a telerehabilitaci. Metody nejen rozšiřují možnosti a rozsah rehabilitace neurologických nemocných, ale umožňují i intenzivní terapii tam, kde přímý pravidelný kontakt s fyzioterapeutem není možný. Dále zazněl příspěvek *Dvořáka* komplexně řešící problematiku Wernicke-Mannovy postury z hlediska historie neurologie, neurologické propedeutiky i klinické kineziologie. *Směkal* se zabýval vertikalizací ze sedu, poruchami tohoto pohybového úkolu a základní denní aktivity u neurologických nemocných a možnostmi fyzioterapie. *Šlachťová* představila videokazuistiku případu atypické spastické akroparézy horní končetiny po kraniocerebrálním traumatu a ukázala možnosti účinné fyzioterapie této poruchy. *Suchoň* se zabýval některými aspekty vyšetření hlubokého stabilizačního systému a funkční stability lumbosakro-ropelické oblasti.

Program účelně doplnily postery. *Konečný* uvedl vlastní koncept orofaciální rehabilitace u nemocných po cévních příhodách mozkových, *Polášková* upozornila na okohybné poruchy u nemocných po cévní příhodě mozkové a ukázala možnosti jejich rehabilitace, *Hlušník* na základě svých výzkumů podal přehled současných možností využití funkční magnetické rezonance v monitorování efektů rehabilitace po cévní mozkové příhodě a *Burianová* navázala na svou přednášku blízkou prezentací jednotlivých technik respirační fyzioterapie.

O aktuálnosti tématu a jeho významu pro širokou rehabilitační veřejnost svědčí bohatá účast i příznivý ohlas mezi posluchači.

Doc. M. Mayer

Reflexe absolventů somatopedie

Dne 8. 11. 2004 se v aule Pedagogické fakulty UP konal v pořadí již IV. seminář s názvem *Reflexe praktických zkušeností absolventů studia speciální pedagogiky ve speciálně pedagogické, tentokrát v somatopedické, praxi*.

Organizátoři tohoto semináře si již tradičně kladou za cíl zpětnovazebnou konfrontaci teoretických a empirických poznatků z oblasti speciální pedagogiky, jež mohou výrazně přispět k modifikaci náplně výuky jednotlivých vyučujících Katedry speciální pedagogiky.

Průvodní slovo absolventského setkání patřilo PaedDr. V. Jonáškové, somatopedce, která v jeho úvodu vzpomněla některé význačné pracovníky Katedry speciální pedagogiky, kteří na PdF UP významně přispěli k rozvoji somatopedie jako speciálně pedagogické disciplíny.

Vedoucí katedry prof. L. Ludíková, CSc., pak ve svém projevu otevřeně zdůraznila potřebu transformace jednotlivých speciálně pedagogických studijních programů a nastínila nové možnosti uplatnění studentů speciální pedagogiky v somatopedické praxi.

Reflexe se aktivně zúčastnilo na dvacet referujících, kteří v současné době působí v zařízeních somatopedického typu, tj. ve speciálních školách při nemocnicích, dětských léčebnách a ozdravovnách, ve speciálně pedagogických centrech nebo se pracovně uplatňují i ve speciálních školách pro žáky s kombinovanými vadami, ale i v běžných základních školách, popř. působí jako kmenoví pracovníci a doktorandi na jednotlivých katedrách PdF a FTK UP.

ném světě (byla položena i otázka, zda dnes mají vůbec nějaký smysl a jaká je jejich budoucnost). Velký zájem vzbudila problematika rychle se blížící digitalizace televizního i rozhlasového vysílání, která bude mezníkem v práci s informacemi ve veřejném prostoru vůbec (vznikne nový obor zvaný dramaturgie informací?). Právě digitalizace podstatně zvýší možnosti uplatnění a význam regionálních veřejnoprávních studií, a to i v souvislosti s předáváním významného množství kompetencí z Prahy do krajů.

Seminář s takovou tematikou se v UC UP konal poprvé a obsahem korespondoval s rozšiřující se orientací spolupřátelící katedry FF UP, kterou vyjadřuje i její nový název (bývalá Katedra teorie a dějin dramatických umění).

Doc. J. Štefanides

Většina vystupujících ve své reflexi komplexně zhodnotila dosavadní somatopedické zkušenosti včetně motivovanosti ke studiu této speciálně pedagogické disciplíny, zdůraznila specifika práce v speciálních školských a poradenských zařízeních a poukázala na možnosti aplikovatelnosti poznatků z oblasti somatopedie do sféry integrativní speciální pedagogiky.

Závěr semináře vyzněl pozitivně ve smyslu teoretické, ale i praktické připravenosti absolventů denní i kombinované formy studia speciální pedagogiky – somatopedie – na vstup do praxe, již lze manifestovat alespoň širokým spektrem uplatnění našich studentů (absolventů) v běžných i speciálních zařízeních.

Za Katedru speciální pedagogiky PdF UP
P. Bendová

Blahopřejeme!



Prof. J. Macháček, CSc., člen Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UP (na snímku vpravo), obdržel Zlatou pamětní medaili UP. V pracovním životě UP prof. J. Mačáková, CSc., ji převzal 15. 11., a to při příležitosti svého životního jubilea.

-red-, foto -map-

Kuřáci opia v konviktu

Po úspěšné loňské spolupráci s režisérkou Oxanou Smilkovou připravili studenti UP v divadelním sále Uměleckého centra již druhý projekt s názvem *Prázdný prostor*. Tentokrát nastudovali pod vedením dramatika a režiséra D. Drábka dosud neuvedený Drábkův text *Kuřáci opia*, rozvíjející téma současného ohrožení lidstva civilizačními „drogami“. Realizace projektu pokračovala v linii nově založené tradice regulérního studentského divadla, běžného na všech evropských a světových univerzitách, a současně využila bezesbýtku příleži-



st, kterou poskytlo soustředění uměleckých a uměno-vědných kateder v rekonstruovaném prostoru bývalého jezuitského konviktu – totiž vzájemnou spolupráci napříč katedrami, propojení jednotlivých oborů a také spojení teoretických znalostí s praktickými dovednostmi a rozvíjením přirozené kreativity studentů.

Do přípravy se zapojili studenti výtvarných oborů z Pedagogické fakulty UP, studenti jazyků i posluchači divadelní a filmové vědy na Filozofické fakultě UP. Pedagogům z Katedry teorie a dějin dramatických umění se v soutěži s dalšími uměleckými vysokými školami (DAMU Praha, JAMU Brno) podařilo na podporu inscenace získat grant divadelní agentury Dilia, díky němuž studenti vytvořili minimalistické dekorace a kostýmy. Vedle D. Drábka se do poslední fáze zkoušení zapojila i členka činoherního souboru Moravského divadla Olomouc T. Vilířová.

Kuřáci opia budou mít další reprízy během listopadu a prosince letošního roku, už teď se však ve spolupráci kateder výtvarné výchovy a teorie a dějin dramatických umění rodí nově studentský projekt. Komplexní dovybavení divadelního sálu v konviktu by tak do budoucna mohlo splnit sen, který stál u počátků velkorysé rekonstrukce objektu – originální a fungující divadelní prostor pro olomouckou veřejnost.

PhDr. T. Lazorčáková, Ph.D., Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP, foto archiv katedry

Úspěšní paralympici odpovídali na dotazy studentů

V prostorách Fakulty tělesné kultury UP proběhla 11. 11. přednáška Mgr. I. Machové, trenérky atletické reprezentace České republiky svazu tělesně postižených sportovců v Aténách a postgraduální studentky FTK UP. Po přednášce, která se týkala paralympiády a otázek, jež s sebou přinesla, se rozpoutala zhruba hodinová diskuse nejen o atletice vozíčkářů, cestě až na vrchol v Aténách, ale také o životě a problémech každodenního života na vozíku.



Přednášky i následné diskuse se zúčastnili i dva paralympijští medailisté roku 2004, Eva Kacanu (stříbro ve vrhu koulí, kategorie F51) a Radim Běleš (zlato hod diskem a stříbro hod kuležkou, kategorie F51 – nejtěžší stupeň postižení).

-dk-, foto -tj-

Třetí pracovní konference...

Dokončení ze str. 1

lékařství“ byl dán prostor nastupující mladé lékařské generaci III. interní kliniky (MUDr. M. Žůrek, MUDr. D. Karásek, Ph.D., MUDr. M. Vyřasová, Ph.D., MUDr. L. Kusá, MUDr. P. Štrébl), kteří poutavým způsobem přiblížili některá méně častá, ale zajímavá onemocnění, se kterými se setkali během svého působení na klinice.

Paralelně s lékařskou sekcí probíhala sekce pro zdravotní sestry, k níž pronesla úvodní slovo náměstkyně ředitele FNO pro ošetrovatelskou péči Bc. M. Pavlíková. První blok byl věnován historii hemodialýzy ve FNO (V. Vaříková), problematice hemodialyzační léčby (M. Bazinková, S. Rokytořová), transplantaci ledvin ve FNO (M. Hodulová), problematice peritoneální dialýzy (G. Schillerová, M. Růžičková), nefrologii (P. Zelová). Ve druhém bloku – Varia – byla přednesena sdělení ke kvalitě života týkající se zdraví (Mgr. V. Kajaba), vypořádání se s faktem závažného onemocnění (M. Neumannová), o náročnosti péče u některých závažných onemocnění (S. Fišarová, H. Dosoudilová, E. Sekaninová) a o úloze sestry u ultrazvukového punkčního vyšetření štítné žlázy (J. Skybová).

Všechna sdělení měla dobrou úroveň, dala ucelený přehled o odborném zaměření a odborných aktivitách pracovníků kliniky, udržela zájem a pozornost více než 180 prezentovaných účastníků až do konce konference. Všichni účastníci obdrželi Almanach III. interní kliniky, který shrnuje odborné, vědecko-výzkumné a profesní aktivity pracovníků kliniky v období roků 1999–2004. Konference se uskutečnila v prostorách Regionálního centra v přednádražním prostoru, které se svým zájmem poskytlo velmi dobré prostředí po technické i společenské stránce. Po oficiálním ukončení následovalo přátelské setkání v přilehlých prostorách Regionálního centra, kam se přenesla diskuse k odborné tematice a uskutečnila se přátelská setkání nynějších a dřívějších pracovníků III. interní kliniky a dalších hostů. Čtvrtá pracovní konference se uskutečnila na podzim roku 2005.

Doc. V. Horčíčka, CSc., III. interní klinika LF UP a FNO

Informační seminář Studium v zahraničí

Dne 10. listopadu 2004 se v zaplněné aule Filozofické fakulty UP konal jako každým rokem informační seminář na téma *Studium v zahraničí*, který pro studenty UP uspořádala Kancelář zahraničních styků UP (KZS UP), tentokrát ve spolupráci s *Profesně poradenským centrem UP*. V úvodním vstupu seznámily pracovnice KZS UP studenty se stipendijními programy *Merrill* (Mgr.



Z. Hamdaniehová – na snímku) a *Erasmus* (Bc. S. Grecová) a dále s nabídkou stipendijních míst obsazovaných dle rozpisu kvót MŠMT nebo na základě výběrového řízení – konkurzu (Mgr. I. Petrželová). Na ně navázala Mgr. M. Raková z *Profesně poradenského centra UP* s prezentací zaměřenou na finanční náklady studia v zemích EU a zdroje jejich krytí. V živém vstupu ze Salfordské univerzity poté vystoupila Mgr. Věra Barron, absolventka UP, která se jak během svého příspěvku, tak v následné diskusi podělila se studenty o osobní zkušenosti se studiem a možnostmi práce při studiu ve Velké Británii.

Informace prezentované KZS UP lze nalézt na internetové stránce www.upol.cz/resources/ilo, prezentace k finančním nákladům v zemích EU a studiu ve Velké Británii zašle elektronickou poštou na požádání *Profesně poradenské centrum* (kontakt: rakovam@ffnw.upol.cz nebo taraprofessionals@yahoo.com).

-rakm-, -peti-, foto -tj-

Václav Mertin mezi speciálními pedagogy

Souhrou smutných skutečností zavítal PhDr. V. Mertin z FF UK v Praze mezi posluchače Katedry speciální pedagogiky PdF UP ve dnech, kdy se loučíme s panem profesorem Z. Matějčkem, osobností nevyžadující žádná vysvětlující adjektiva. Právě V. Mertina lze považovat nejen za jednoho z nejznámějších žáků pana profesora, ale přímo za jeho pokračovatele. Přednáška dr. Mertina byla realizována v rámci úspěšně probíhajícího projektu *Prohlubování profesní přípravy posluchačů studia speciální pedagogiky*. V rámci zvoleného tématu – aktuální reflexe problematiky specifických poruch učení, a to s akcentem na dyslexii – předložil dr. V. Mertin studentům k úvaze mnoho závažných a z neobvyklých úhlů pojetých myšlenek.

Východiskem pro diskusi o poruchách čtení byla pro dr. Mertina nezbytnost pohovořit o čtení jako takovém. Čtení chápe jako klíčovou dovednost, bez níž se v současném světě neobejdeme, na rozdíl od jednoduchého písemného projevu a elementárních počtů. Mění se původní definice gramotnosti, a to nejen ve vztahu k tzv. funkčně negramotným. Aktuálně se zaměřujeme nejen na čtení s porozuměním, ale gradovaně již i na schopnost číst kriticky. Podle názoru V. Mertina speciální pedagogové příliš podléhají medicínskému pojetí a klasifikaci, aniž si uvědomují, že lékaři jsou z povahy své profese predisponováni pro vyhledávání patologie. V. Mertin je přesvědčen, že základním úkolem pedagoga je naučit děti číst, být schopen dítě dovést k tomu, aby tuto

dovednost – byť na různém stupni – zvládlo. Zůstává otázkou, jak rozvíjíme předpoklady čtenářství již u dětí předškolního věku. Situaci nezlepší ani nevyřeší pokusy o zavedení nových kategorií jako mírnější dyslexie, závažnější dyslexie atd. Měli bychom si upřímně přiznat, že ve skutečnosti neexistuje pomůcka cílená speciálně pro dyslektika. Skutečností rovněž zůstává, že ani po 40–50 letech intenzivní práce odborníků se vlastně nepodařilo zmírnit potíže dětí se čtením. Základy čtenářských dovedností jsou – zejména v dnešní době – kladený již v předškolním věku a rodiče jsou podle dr. Mertina pro své děti prvniemi a nejvýznamnějšími vzdělavateli. Nikdo jim však dosud přijatelnou formou nesdělil, že tuto odpovědnost mají a že by v jejím duchu mohli mnoho dobrého vykonávat.

V návazné diskusi vyzval V. Mertin shromážděné posluchače speciální pedagogiky k optimistickému náhledu na problém, podobně jak tomu v současnosti je v jeho odbornosti – v psychologii. Ta se léta zabývala především tím, co je špatné, patologií. Aktuálně nastává obrát k tzv. pozitivní psychologii. Nejlepším závěrem velmi inspirativního setkání posluchačů speciální pedagogiky s uznávaným odborníkem bylo krédo dr. Mertina z jeho poradenské činnosti: *Snažím se vždy hájit zájmy dítěte.*

Mgr. G. Smečková,

Katedra speciální pedagogiky PdF UP (Redakčně kráceno.)

Stručně

V *Galerii Patro* zahájila rektorka UP prof. J. Mačáková 2. 11. výstavu fotografií V. Galgonka: *Reminiscence událostí 17. listopadu*.

Hostem jedné z prvních akcí Kabinetu judaistiky na FF UP byl ředitel Židovského muzea v Praze PhDr. L. Pavlát, který 9. 11. přednášel ve freskovém sále na Wurmově ul.



Setkání s T. Mazowieckým připravila redakce časopisu *Listy v Regionálním centru Olomouc* na sobotu 13. 11. Při této příležitosti převzal T. Mazowiecki cenu časopisu *Listy* „Pelikán 2004 – za zásluhu

o politickou kulturu a občanský dialog“; tvůrcem sošky pelikána je olomoucký výtvarník a bývalý pedagog UP P. Herynek.

Při příležitosti státního svátku *Den boje za svobodu a demokracii* proběhl 17. 11. na prostranství před Právnickou fakultou UP slavnostní akt *odhalení Památníku bojovníkům za svobodu a demokracii*. Autorem kamenného obelisku s kovovou vlnkou ptačích křídel, symbolizujících vzlet – svobodu na vrcholu, je významný olomoucký sochař, bývalý vysokoškolský pedagog a restaurátor doc. B. Teplý.



-red-, foto -tj-

Nepřijdou-li změny ve vysokém školství co nejrychleji, zahraniční investice poputují k sousedům...

Zhruba před měsícem (26. 10.) se dr. W. Engelbrecht, vedoucí Katedry nederlandistiky FF UP, účastnil další z méně či více pravidelných diskusí Nizozemské obchodní komory. V průběhu tohoto tzv. pracovního obědu polemizovali zástupci zahraničních firem s JUDr. P. Buzkovou, ministryní školství, mládeže a tělovýchovy ČR. Z rozhovoru, který poskytl dr. Engelbrecht Žurnálu UP, je patrné, že diskuse měla – jako obvykle – zajímavý průběh, avšak s tradičním koncem:

Pane doktore, co bylo obsahem uvedeného setkání?

Nizozemská obchodní komora, jejímž jsem členem jako zástupce Katedry nederlandistiky FF UP a zároveň jediným členem zastupující školství v ČR, organizuje tzv. pracovní obědy v téměř pravidelných intervalech. Tentokrát pozvala ke svému jednání JUDr. P. Buzkovou, a důvodem tohoto pozvání byly především starosti o vývoj školství v České republice. Schůzky se účastnili mj. i vedoucí nizozemské a německé obchodní komory či předseda pracovní skupiny všech velkých zahraničních obchodních komor. Jednotliví zástupci obchodní komory hovořili před ministryní nejen o velké potřebě praktičtější zaměřeného učňovství, ale zmiňovali se také o nutnosti praktičtějšího zaměření technických univerzít. Se zdviženým ukazovákem zazněl i všeobecný postesk na adresu nedostatečné jazykové vybavenosti, zazněla také výtika k nedostatečnému počtu právnických vzdělaných osob. Vedoucí německé obchodní komory upozornil ministryni na to, že modernizace spojená s investicí do českého školství by měla být vládní prioritou v pravém slova smyslu. Pokud v této oblasti rychle nenastane výrazná změna, mnohé zahraniční investice Česku republiku brzy minou. Jako nové útočiště bylo zmiňováno Polsko, Maďarsko či např. Slovensko, země, které z pohledu zástupců obchodní komory reagují ve zmiňované oblasti daleko pružněji.

Kdybychom opustili obecnou rovinu této problematiky, můžete zmínit nějaký konkrétní příklad?

Za sebe mohu výše řečené potvrdit následujícím příkladem: Asi dva roky se snažíme na Univerzitě Palackého akreditovat magisterské navazující studium, které by bylo zaměřené na praktickou nizozemštinu. Dosud – tedy po dvou letech – nemáme od Akreditační komise příslušné stanovisko. Pro rozvoj tohoto oboru máme i zajištěný grant, jenž vinou nedostatečně pružné reakce Akreditační komise nemůžeme čerpat. Na příslušnou možnost studia čekají studenti i zástupci firem, které takto vzdělané lidi potřebují. Pokud se nám v dohledné době nepodaří nabídku příslušného studia zajistit, nabídneme tuto možnost sousednímu Polsku. Místo toho, aby studenti z okolí studovali u nás, budou naši studenti odjíždět za studiem do Polska...

Jak reagovala ministryně?

Řečené stranou zástupců firem uznala, avšak poznamenala, že řešení se nenachází v možnostech jejich kompetencí. Podle JUDr. P. Buzkové mohou změny učinit kraje, Akreditační komise atd. To je podle mne však jen půl pravdy. Myslím, že vláda ČR tento palčivý problém k řešení přesouvá na jiné instituce, ovšem bez vytvoření podmínek k tomu, aby mohl být vůbec řešen.

Co byste řekl závěrem k perspektivě vysokého školství?

Nezareagovala-li vláda České republiky pružně, perspektiva je mizivá.

Ptala se M. Hronová, foto -jt-



Realizace reformy veřejných vysokých škol: převládá skepse

V čase příprav státního rozpočtu na rok 2005 se v prostorách Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR opět diskutovalo o financování veřejných vysokých škol v ČR. Dne 26. 10. se zde na toto téma uskutečnil seminář, na jehož organizaci se spolupodílely Výbor pro školství, vědu, kulturu, mládež a tělovýchovu PS a Iniciativa Týdne neklidu.

Podle informací doc. J. Štefanidese (FF UP), který se semináře zúčastnil, hlavní vystoupení patřila náměstkovi ministryně doc. P. Kolářovi, sociologovi doc. P. Matějů a prof. M. Daxnerovi z univerzity v Oldenburgu (Německo). Doc. Kolář stručně charakterizoval koncepci reformy veřejných vysokých škol (VVŠ), na niž spolupracovali rektori a Rada vysokých škol v letech 2003–2004 a kterou na jaře podporoval Týden neklidu. Doc. P. Matějů se k analýze současného stavu vyjádřil souhlasně, avšak reformu, v níž chybí školné, označil za špatnou. Prof. M. Daxner problémy českých vysokých škol přirovnal k těm, s nimiž se Německo vyrovnávalo před třiceti lety. Na základě zkušeností doporučil, aby ČR urychleně investovala do oblasti VVŠ (např. formou půjčky u Světové banky). Z řad studentů diskutované a nereflektované problémy v zásadě potvrdil zástupce Iniciativy Týdne neklidu A. Šůra.

V následné diskusi, do které se zapojili např. předseda Výboru W. Bartoš, ředitel Liberálního institutu Ing. L. Ševčík aj., byly problémy dlouhodobého podfinancování veřejných vysokých škol reflektovány z různých zorných úhlů. Někteří přítomní pedagogové reagovali na nynější stav veřejných vysokých škol velmi kriticky a za hlavní příčinu označili okrajový zájem politických stran.

Ten dotvrdil i fakt, že semináře se kromě zástupců VVŠ, RVŠ, ČRK, odborů, kvestorů, Iniciativy Týdne neklidu, ekonomů a novinářů nezúčastnili poslanci, pro které byl připraven. I z tohoto důvodu převládala mezi přítomnými skepse vůči „upřímnosti“ deklarovaného zájmu nynější vlády začít realizovat reformu alespoň od roku 2006.

Návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2005 prezentoval ministr financí B. Sobotka v průběhu zasedání Poslanecké sněmovny PCR již 13. 10. Z jeho projevu daného data vyplývá, že výdaje státu na výzkum a vývoj by mohly být navýšeny o 12,2 %, výdaje na vysoké školy o 1,9 mil. korun. S koncepcí reformy vysokého školství vystoupila JUDr. P. Buzková, ministryně školství, mládeže a tělovýchovy ČR na schůzi Vlády ČR nejprve 6. 10. Další jednání o zmíněné reformě, které mělo proběhnout 16. 11., se neuskutečnilo – jmenovaný materiál byl z programu jednání stažen. Vláda ČR se koncepcí reformy vysokého školství bude zabývat na dalším jednání své schůze, tedy 1. 12. 2004.

-red-

CVT informuje

Některé z často kladených dotazů týkajících se provozu počítačové sítě na UP jsou vystaveny na webových stránkách CVT v sekci Metropolitní síť – FAQ (<http://cvt.upol.cz/UPONET/faq.php>). Jsou zde obsaženy i informace o adresaci jméno.příjmení@upol.cz a možnosti webového přístupu k poště. Další odpovědi na dotazy budou přidávány dle potřeby.

Současně si dovoluujeme informovat o tom, že veškeré plánované výpadky počítačových služeb budou i nadále oznamovány na webových stránkách CVT v sekci Aktuálně (<http://cvt.upol.cz/CVT/aktualne.php>) a e-mailem z adresy info-up@listserv.upol.cz.

-pv-

NA AKTUÁLNÍ TÉMA

K rozvojovým projektům realizovaným na UP během roku 2004

Pro rok 2004 získala Univerzita Palackého v Olomouci celkem 43,766 mil. Kč na realizaci rozvojových projektů v rámci rozvojových programů MŠMT ČR, z toho 37,784 mil. Kč neinvestičních a 5,982 mil. Kč investičních finančních prostředků. Pracovištěm s celouniverzitní působností a fakultám UP tak byly přiděleny značné finanční prostředky na řešení 46 projektů, např. těchto (uvádíme projekty dotované částkou 500 tisíc a více Kč): Meziřikolní optimalizace výuky ekonomických disciplín na UP (UP; 1 mil.), Celouniverzitní program evropská studia (FF; 500 tis.), Posílení evropské právní dimenze ve výuce jednotlivých předmětů na PF UP (PF; 600 tis.), Zvyšování kvality doktorských studijních programů na PrF UP (PrF; 1 mil.), Obsahová a strukturální inovace studia speciální pedagogiky (PdF; 800 tis.), Habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem pracovníků UP v Olomouci (UP; 3,9 mil.), Multifunkční profesně poradenské centrum při UP (FF; 900 tis.), Univerzita třetího věku při UP (UP; 524 tis.), Rozvoj informačního systému a podpora komunikačních technologií na UP (UP; 6,295 mil.), Multimediální podpora kombi-

nované formy studia na FTK UP (FTK; 1 mil.), Zavedení e-learningu na UP (UP; 5,8 mil.), Energetické auditby vybraných objektů UP ve smyslu zákona č. 406/200 Sb. (UP; 1,5 mil.), Systémové řešení vyrovnávání příležitosti studentů se specifickými potřebami do integrovaného vzdělávání na UP v tříletém horizontu (UP; 3,4 mil.), Nové a nově rozvíjené vzdělávací programy ve zdravotnických profesích na LF UP se zřetelem na národní i mezinárodní harmonizační aktivity s EU (LF; 1 mil.), Mezinárodní mobilita studentů (UP; 2,62 mil.), Nové programy na LF v Olomouci (LF; 1,348 mil.), Spolupráce integrované skupiny vybraných filologických oborů s ekonomickým zaměřením se zahraničními univerzitami s cílem dosažení mezinárodně uznávaného diplomu „joint degree courses“ (FF; 1,013 mil.), Podpora a rozvoj nových přístupů k filologickému aspektu pregraduálního a celoživotního vzdělávání učitelů (PdF; 690 tis.), Komplexní řešení zvýšení kvality navazujícího magisterského studia ve studijním programu N 7401 Tělesná výchova a sport na FTK UP (FTK; 550 tis.).

Podle dispozic Vyhlášení rozvojových programů na rok 2004 „zprávu o výsledcích řešení projektů včetně využití finančních prostředků v rámci vyhlášených programů na rok 2004 předloží rektori veřejných vysokých škol odboru vysokých škol ministerstva do 31. ledna 2005. Řešitel projektu zajistí, aby zprávy o výsledcích řešení projektu byly zveřejněny např. na webových stránkách vysoké školy, popř. fakulty, po dobu alespoň tří měsíců.“

Redakční rada Žurnálu UP se proto obrací na řešitele uvedených a dalších rozvojových projektů (jména řešitelů nejsou bohužel v citovaném materiálu MŠMT ČR uvedena) realizovaných v rámci rozvojových programů MŠMT ČR během roku 2004 na UP se žádostí, aby informace o výsledcích řešení svých projektů poskytli již před výše uvedeným datem redakci Žurnálu UP k publikování. Redakční rada Žurnálu UP je přesvědčena o tom, že kvalita těchto výsledků ve vztahu k přiděleným finančním prostředkům bude akademickou obec UP i zainteresovanou veřejnost zajímat a že publikování těchto výsledků významně přispěje k prestiži olomoucké univerzity.

Více informací viz http://www.msmt.cz/_DOMEK/default.asp?ARI=102603&CAI=2441.

-red-

INFORMACE, OZNÁMENÍ, POZVÁNKY

Hudba v Olomouci.

Historie a současnost III.

Pod tímto názvem se ve dnech 6.–7. 12. v prostorách Katedry muzikologie FF UP (Umělecké centrum UP, 2. patro), uskuteční pracovní konference, jejíž součástí bude rovněž prezentace některých výsledků badatelské práce v rámci projektu *Výzkum historie a kultury Moravy – část hudba*. Tematicky se jednání konference zaměří na olomoucká působení významných hudebních osobností a aktivity olomouckých hudebních institucí s možnými přesahy k širším souvislostem hudební kultury v Olomouci.

Klub Evropanů Olomouckého kraje ve spolupráci s UP a studentskou iniciativou „Studna“ pořádají pod záštitou rektorky UP prof. J. Mačákové **veřejnou přednášku a besedu s profesorem Karlovy univerzity v Praze, sociologem a filozofem prof. Tomášem Halíkem na téma**

Víra a svoboda – spojenci či nepřátelé?

Akce se koná v pondělí 6. 12. 2004 v 19 hodin v aule Filozofické fakulty UP (Křížkovského 10).

Stipendium Statutárního města Olomouce

Upozorňujeme studenty magisterských programů a doktorandy, že **do 31. 12. 2004** lze podávat žádosti o *Stipendium Statutárního města Olomouce*, doplněné projektem zdůvodňujícím cíl studijního pobytu v zahraničí. Důležitou podmínkou je potvrzení zahraniční univerzity, že je ochotna uchazeče přijmout.

Podrobné informace poskytne Kancelář zahraničních styků UP.

UP Olomouc Doubles 2004

FTK UP Olomouc pořádá ve spolupráci s TK Plus Prostějov dne 4. 12. 2004 tradiční turnaj čtyřher (i smíšených) pro zaměstnance UP, sponzory a pozvané hosty ve sportovní hale hotelu Tennis Club v Prostějově (Kostelecká ulice). Turnaj je určen pro rekreační hráče (muže i ženy bez omezení věku), kteří minimálně pět let nehrají I. a II. ligu, respektive divizi.

Kontakt a další informace: RNDr. J. Zháňel, FTK, tř. Míru 115, 711 11 Olomouc, e-mail: zhanel@ftknp.upol.cz, tel. 585 636 100.

Nabídka tenisových kurzů

Obdobně jako na jaře otevírá Akademik sport centrum UP výuku tenisu pro „dříve narozené“ zaměstnance UP. Pro výuku byla zajištěna tenisová hala TJ Milo Olomouc na období **od 1. 11. 2004 do 31. 3. 2005**.

Přihlášky a další informace: ASC UP tř. Míru 115, Neředín, tel. 585 636 450, 6451, mobil 604 776 403 (J. Vaculík), e-mail: stanclova@rupnw.upol.cz.

Akademik sport centrum UP pořádá tradiční akci **Rodiče a děti na horách.**

Pro děti i rodiče bude připraven týden plný her, zábavy, lyžování a netradičních zážitků při hledání Ledové královny. Letos proběhne akce **26. 2.–5. 3. 2005** souběžně na dvou místech:

- hotel DUO** – Horní Bečva (Beskydy), lyžařský vlek u hotelu, další v areálu H. Bečvy, strava formou plné penze nebo polopenze, instruktoři;
 - hotel MYSLIVNA – Klepáčov (Jeseníky), tři vleky přímo u hotelu + dětský vlek, plná penze, instruktoři.
- Podrobnější informace: 585 636 452 (51), 607/558 127, e-mail: hana.vyroubalova@upol.cz.

Lyžařské kurzy 2004/2005

Akademik sport centrum UP pořádá lyžařské kurzy pro studenty PF UP a ostatní:

- Pec pod Sněžkou: **9.–15. 1. 2005**;
- Petříkov: **23.–28. 1. 2005**;
- Barborka: **5.–12. 2. 2005, 26. 2.–5. 3. 2005**.

Přihlášky a další informace získáte u PhDr. A. Orlové, tel. 585 636 455, e-mail: alena.orlova@upol.cz, M. Stanclové, tel. 585 636 451, e-mail: martina.stanclova@upol.cz.

PŘEDSTAVUJEME

V květnu 2004 převzali jmenovací dekryty noví profesori

Sto nových profesorů českých vysokých škol převzalo 21. 5. 2004 v pražském Karolinu jmenovací dekryty. Mezi nimi byli členové akademické obce UP **prof. RNDr. Olga Krupková, DrSc.** (Katedra algebr a geometrie PFF UP), pro obor Obecná fyzika a matematická fyzika, **prof. MUDr. Jaroslav Opavský, CSc.** (vedoucí Katedry fyzioterapie a algoterapie FTK UP), pro obor Neurologie, **prof. RNDr. Zdeněk Trávníček, Ph.D.** (Katedra anorganické chemie PFF UP), pro obor Anorganická chemie, a **prof. PhDr. Tomáš Hlobil, CSc.** (Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP), pro obor Teorie literatury.

Krátký portrét jednoho z nově jmenovaných profesorů přinášíme v tomto čísle:

Prof. MUDr. Jaroslav Opavský, CSc. (1951)



Fakulta tělesné kultury UP, vedoucí Katedry fyzioterapie a algoterapie (kde připravil původní koncepci a realizoval magisterské studium v oboru fyzioterapie).

Obor: neurologie.
Vědecká a výzkumná specializace: autonomní nervový systém člověka, algeziologie – se zaměřením na bolestivé stavy v neurologii a rehabilitaci, neurofarmakologie a neurorehabilitace.

Prof. J. Opavský, CSc., je autorem/spoluautorem 98 vědeckých publikací (kromě toho 96 abstrakt), z toho v zahraničí 14 (kromě toho 36 abstrakt ve sbornících a časopisech); citovanost: 151 (bez autocitací nebo citací spoluautorů), z toho 65 jako první autor; v zahraničí celkem 40, podle SCI 32.

Významné publikace z období posledních pěti let:

Opavský J.: *Autonomní nervový systém a diabetická autonomní neuropatie. Klinické aspekty a diagnostika*. Praha, Galén, 2002 (304 str.).

Opavský J.: *Použití nových antiepileptik v dalších indikacích v neurologii*. Čes a Slov Neurol Neurochir 2002; 65/98: 232–239.

Šiška E., Opavský J.: *Některé novější přístupy k použití Stroopova testu interference*. Československá psychologie 2002; 46: 440–449.

Poslední kongresová přednáška v zahraničí (oceněná práce) na téma *Cardiovascular autonomic function tests and spectral analysis of heart rate variability in diabetic neuropathy: a comparison of their indices among subjects with different severity of nervous system involvement* (Opavský J., Salinger J., Stejskal P) byla přednesena v rámci 5th European Federation of Autonomic Societies (EFAS) Meeting, Toulouse, May 22–24, 2003.

Poslední kongresová přednáška v ČR na téma „*Třetí etapa neurorehabilitace, její principy a koncepce*“ (Opavský J., Hlušík P) byla přednesena na XI. sjezdu Společnosti rehabilitační a fyzikální medicíny (Luhačovice, 16.–17. dubna 2004).

Prof. J. Opavský vede šest postgraduálních studentů v oboru kinantropologie – se zaměřením na senzomotoriku a patokineziologii. Přednáší na Fakultě tělesné kultury UP neurologii, aplikovanou neurofyziologii, patofyziologii a léčbu bolesti (algeziologii) a farmakologii.

Prof. J. Opavský, CSc., vypracoval diagnostiku autonomních dysfunkcí a neuropatií, popsal účinnost podávání magnézia a zvýšenou nervosvalovou dráždivost u migreniků. Věnuje se rozsáhlé přednáškové (více než 250) a recenzní činnosti (pro časopisy a grantové agentury). Je vedoucím lékařem RRR Centra – Centra léčby bolestivých stavů a pohybových poruch.

–red–, foto archiv J. O.

**Za svůj život dostane v průměru každý občan
5× krevní transfúzi a 14× lék z krve vyrobený.**

Darujte krev pro život jiných!

Krev daruje člověk člověku – nelze ji uměle vyrobit.

Zítřka – možná pozítří dostanete krev od neznámých dárců – darujte proto svou krev těm, kteří ji potřebují již dnes!

Několik důležitých informací pro dárcе krve:

- Věková hranice pro dárcе krve je **18–60 let**.
- Pravidelné dárcovství **příznivě působí** na krevetvorbu a prokrvení vnitřních orgánů, **snižuje** riziko infarktu.
- Před každým odběrem je dárcе **odborně vyšetřen**.
Po odběru dostane občerstvení. Za den odběru náleží dárci placené volno.
- Darovat plnou krev mohou ženy čtyřikrát, muži pětkrát za rok.
Krev nesmí obsahovat **tuk**. Proto večer a ráno před odběrem **nejezte potraviny** obsahující tuk (mléko, bílá káva, vejce, polévky, maso, omáčky, čokoláda, ořechy a pod.).
- **Nehladovte** – můžete jíst chléb, beztukové pečivo, ovoce.
- **Pijte** dostatek nealkoholických nápojů (čaj, minerálky, ovocné šťávy). Večer a ráno před odběrem **nepijte alkohol**.
- Krev mohou darovat jen **zdraví lidé**, zvláště **nelze použít** krev těch, kteří prodělali **žloutenku, TBC, pohlavní nemoci**, jsou **HIV-pozitivní**, trpí těžší **alergií** a pod.
- V době odběru nesmí být dárcе **nemocen**, nesmí užívat **léky**.

Přijďte se blíže informovat, přijďte se přihlásit k odběru.

Český červený kříž
Sokolská 32,
tel. 585 222 965

Fakultní transfúzní oddělení
FN Olomouc, I. P. Pavlova 6,
tel. 588 442 235 (236)

Je to pohoda, fakt. Aneb o projektu 20 + 20 mezi FTK Univerzity Palackého a FP Valdosta State University

Dovolte mi, abych akademickou obec a čtenáře Žurnálu UP seznámil s jedním malým a zatím úspěšným počinem v dalším zviditelňování studentů Univerzity Palackého v cizině. Souvisí s využitím moderních technologií na FTK UP, zájmem studentů a učitelů obou univerzit. Hovořím o dosavadním průběhu studia skupiny studentů UP (z fakulty Pedagogické, Filozofické a Fakulty tělesné kultury) společně se skupinou amerických studentů distanční formou studia v Georgii na Valdosta State University.

Skutečná realizace projektu začala 17. 8. 2004 bez oslav a velmi jednoduše. Studenti, kteří měli skutečný zájem zkusit studovat předmět v USA, a to jeden semestr distanční formou, se v květnu 2004 dostavili na schůzku s doc. J. Stelzerem a doc. F. Mazalem. Reagovali tak na informační plakáty, které byly pro studenty učitelství vyvěšeny na všech „učitelstvích“ fakultách. Na schůzce se seznámili nejen se záměry projektu, ale absolvovali proškolení pro práci v distanční formě studia a v prostředí LMS. Vzhledem k maximálnímu odbornému a personálnímu zajištění získali během hodiny dostatek informací o všech potřebných znalostech k případnému studiu a možných případech, které mohou nastat v distančním (e-learningovém) studiu. Vedení projektu vybralo 20 studentů, a těm byla 17. 8. 2004 zaslána přístupová hesla do disciplíny First Aid a CPR na Valdosta State University (kde studuje 20 amerických studentů). Tutoři – doc. Stelzer a doc. Mazal měli a mají neomezený přístup do předmětu a diskusí všech studujících. Každý český studující má přístup do své složky, na svou stránku, kde má svou fotografii a informace o sobě, stejně jako američtí studenti. A dva a dva studenti, tedy olomoučtí a z Valdosty, vytvářejí navíc svou diskusní skupinku, kde spolu komunikují, řeší zadávané projekty a společně budou psát eseje. Aby se poznali „face to face“, což u distančního studia chybí, zkusili jsme v době praktické zkoušky z CPR po sedmi týdnech studia a studiu sedmi kapitol vidět se pomocí kamer.

Z našich olomouckých záměrů využít speciální učebnu e-learningu (podobně jako na univerzitě ve

Valdostě), který je zde velmi podporován a rozšířen, spolu s trikovou kamerou s propojením přibližování a vkládání záběrů ze života Univerzity Palackého, sešlo. Naše AVC IC nemá kompatibilní zařízení s americkým systémem a festivalem AFO bylo vyčteno natolik, že vše jsme nakonec zajistili na FTK dvěma kamerami pro PC. Další videomost zkusíme připravit v zimě a pokusíme se maximálně využít možnosti AVC, to však není podstatné.

Pracovní videokonference 25. 9. 2004, jejímž obsahem bylo seznámení se, praktické cvičení a zkouška z CPR, trvala pět hodin. Byla velmi pozitivně hodnocena všemi 50 účastníky.

Po milém a vtipném zahájení děkany obou fakult, Pedagogické z VSU (prof. Ganzer) a FTK UP (prof. Válekova, CSc.), nám kolegové z Valdosty umožnili, abychom si jejich kamerou natáčeli a přibližovali záběry podle potřeby. Půlveřtinové zpoždění obrazu vůči zvuku nikomu nevadilo. Na stanovištích s kamerami v Olomouci i Valdostě jsme měli modelové „panny“ pro ověření správného ožívování a poskytování záchrany života při zástavě srdce a dýchání. Jak umí v praxi ožívovat, nám ukázali jak kolegové z Valdosty, tak naši studenti. Jestli byl anglický přízvuk správný, nevím, ale rozuměl jsem jim stejně jako studentům ve Valdostě. Po ukázkách ve cvičení nám na naší fakultě dvě oddělená pracoviště umožnila nerušenou diskusí studentů (dva z Olomouce a dva z Valdosty) o všem, co je zajímavé. A současně probíhala zkouška na obou univerzitách stejným způsobem v angličtině. Již před dvěma roky začala spolupráce, ve které zejména díky prof. Frömelovi, CSc., naši dva kolegové postupně stážovali a učili tento předmět v intencích americké strany na VSU v Georgii. Takže nyní dva kolegové (dr. Lehnert a Mgr. Mitaš) zkoušeli v Olomouci anglicky stejným způsobem naše studenty.

Výměna informací, ověření možnosti spolupráce a kooperace ve výuce, možnost přímého poznání s další návazností a užší spolupráci studentů, pedagogů i vysokých škol, jazyková komunikace, ověření využití e-learningu a LMS v práci a výměna zkušeností – to vše s vizuálním výukovým prostředím a okamžitou skupinovou komunikací, bylo dle vyjádření studentů, učitelů, techniků a dalších přítomných velmi přínosné a zajímavé.

Řekněme: povedlo se. Možná, že průběžná povinná zkouška z CPR nebyla (podle vyjádření našich studentů) tak důležitá (všichni ji udělali). Podstatné bylo, že si nyní všichni uvědomili, že nejen studují, ale spolupracují s kolegy, kteří jsou na velmi vzdáleném místě. Že je znají, že vědí, jak vypadají, jak reagují, jaké mají záliby, jak mluví a co mají rádi a co jim vadí. Znájí jejich obličeje a vědí, jak se oblékají. Za patnáct až dvacet minut nepoznáte člověka, ale uděláte si o něm lepší představu. Z neosobních jmen se náhle vylouplo čtyřicet studentů, kteří navázali dobrý vztah. A mnoho našich studentů si uvědomilo svoji kvalitu angličtiny, výslovnosti i znalostí. Nejde nám o fakt, že v Georgii každý učitel jakékoliv profese musí mít zkoušku z první pomoci a ožívování, na akreditovaném vysokoškolském pracovišti dříve, než začne učit. Jde nám spíše o fakt, že díky projektu 20 + 20 a e-learningu umožníme mnohem větší kontakt mezi studenty, bez ohledu na hranice, vzdálenost a čas. Pokud chceme, domluvíme se. Je dobře, že Fakulta tělesné kultury UP zajistila svým studentům tuto možnost. Ne v jednorázové ukázce s velkým PR efektem, ale v průběžném semestrálním studiu, v němž studenti UP, pokud splní podmínky studia, získají kredity VSU a průkaz Red Cross. Internet byl využit jako vzdělávací, informační, evaluační a integrační prostředek v dalším profesním vzdělávání učitelů a odborníků. Studenti tak získají mnohem víc, přátele, poznání a zcela jiný, skutečný pohled na možnosti nejen své alma mater, pohled na úroveň dalšího vzdělávání a spolupráce. A to je další důvod, kterou může vysoká škola pro své budoucí kolegy a vzdělavatele udělat.

Doc. F. Mazal, CSc., FTK UP

HABILITACE A PROFESURY

Filozofická fakulta

Dne 8. 12. proběhne před Vědeckou radou FF UP v zasedací místnosti Rektorátu UP (Křížkovského 8) následující řízení:

- řízení ke jmenování profesorem: 13 hod. – doc. PhDr. Libuše Spáčilová, Dr. (docentka na Katedře germanistiky FF UP Olomouc), v oboru **německý jazyk**;
 - habilitační řízení: 14 – Priv.-Doz. PhDr. Lenka Vaňková, CSc. (docentka na Katedře germanistiky FF OU) v oboru **německý jazyk**.
- Podrobnější informace k uchazečům najdete na www.ff.upol.cz/veda.

Lékařská fakulta

Na zasedání Vědecké rady LF UP v Uměleckém centru UP (Freskový sál, 1. poschodí) se ve čtvrtek 2. 12. uskuteční následující **jmenovací řízení profesorem**:

- 13 hod.: doc. Ing. Vladimír Křen, DrSc., vedoucí Laboratoře biotransformací Mikrobiologického ústavu AV ČR, externí učitel LF UP v Olomouci, v oboru **lékařská chemie a biochemie**; přednáška bude na téma *Flavonolignan silybin jako antioxidant a hepatoprotektivum – nové struktury a terapeutické aplikace*;
- 14 hod.: doc. RNDr. Mgr. Marie Jarošová, CSc., docentka Hemato-onkologické kliniky FN a LF UP v Olomouci, v oboru **lékařská genetika**; přednáška bude na téma *Přínos nových genetických technologií pro diagnostiku, poznání etiopatogeneze, určení prognózy a volbu léčby nemocných s leukémiemi. Budoucnost nádorové genetiky*.

Oborová rada doktorského studijního programu – Katedra pedagogiky s celoškolskou působností Pdf UP si vás dovolují pozvat na

II. ročník studentské vědecké konference Aktuální problémy pedagogiky ve výzkumech studentů

doktorských studijních programů,

která se bude konat **dne 8. 12. 2004** v prostorách Pedagogické fakulty UP v Olomouci
Podrobnější informace a kontakt:
Katedra pedagogiky Pdf UP,
vastatko@seznam.cz.

Moravsko-slezská křesťanská akademie Olomouc a Etická komise FNO a LF UP

pořádají pod záštitou Mons. J. Graubnera, arcibiskupa olomouckého
V *bioetickou konferenci* na téma

Kmenové buňky: od studia buněčné diferenciace k reparativní medicíně,

která se uskuteční **4. 12. od 9 do 13 hod.**
ve Velkém sále arcibiskupského paláce
(Wurmova 9).

Cena klubu absolventů a příznivců UP

Klub absolventů a příznivců UP vyhlašuje soutěž pro pregraduální a postgraduální studenty UP v oblasti vědeckého výzkumu a bádání.

Podmínky soutěže: věk do 30 let včetně; publikace (separátní výtisk či xerokopie) nebo strojepis práce s potvrzením redakce časopisu o přijetí práce do tisku; publikace v impaktovaném časopisu je bonifikační; student UP je prvním nebo jediným autorem práce.

Oceněný autor práce obdrží odměnu 2000–3000 Kč. Cena klubu bude předána rektorkou UP.

Termín odevzdání přihlášek je 4. 12. 2004.

Přihlášku s jedním výtiskem práce je nutno předat do uvedeného data osobně prof. L. Ludíkové, CSc., prorektorce UP, Rektorát UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, tel: 585 631 007, 585 635 301 nebo na sekretariát prorektora pro studijní záležitosti a záležitosti studentů Mgr. Z. Truxové, Rektorát UP, Křížkovského 8, 771 47 Olomouc, tel: 585 631 004.

Oznámení

Práce ucházející se o udělení **Ceny děkana Lékařské fakulty UP za nejlepší studentskou vědeckou práci za rok 2004** je možno předkládat do **14. ledna 2005**.

Cena děkana LF UP se uděluje pregraduálním nebo postgraduálním studentům LF UP za významnou vědeckou publikaci vydanou tiskem (dle odstavce 5 „Statutu Ceny děkana Lékařské fakulty UP“).

Práce předkládají jejich autoři v jednom vyhotovení ve standardní úpravě (pevně spojené listy) nebo ve formě separátního výtisku na referátu vědy a výzkumu Děkanátu LF UP.

Přihlášky k dispozici na ref. vědy a výzkumu DLF nebo ke stažení na <http://www.ucjif.upol.cz>.

InfoTrac One File pokračuje

Zkušební přístup do významné a užívateli velice oceňované databáze *InfoTrac OneFile* (5000 titulů časopisů v plném textu a pěti novinových indexů s retrospektívou od roku 1980) potrvá do **5. 12. 2004**. Přístup je nastaven pro rozsah IP adres v rámci sítě UP tentokrát bez hesla z adresy: <http://infotrac.galegroup.com/itweb/palacky?db=ITOF>.

-mip-

Akademik sport centrum UP srdečně zve děti, vnoučata a rodinné příslušníky zaměstnanců UP na

Veselou předvánoční mikulášskou show.

Kdy: středa **1. 12. 2004 v 18.10 hod.** Kde: Divadelní sál Domu armády Olomouc, tř. 1. máje. Vstupné: 10 Kč/osoba (dospělí a děti do 2 let). Pro děti bude připraven balíček v hodnotě 70 Kč, který je nutno zaplatit předem v Akademik sport centru UP, tř. Míru 115, Olomouc. V případě zájmu nahlaste děti telefonicky nebo mailem: tel. 585 636 452, 51; e-mail: hana.vyroubalova@upol.cz.

Dojmy čerstvých studentů UP: první dny v Olomouci

První dojem může být důležitý – mísí se v něm zvědavost, nadějná očekávání i skryté obavy s doteky neznámého prostředí a mechanismů nového počátku. Mnohdy si zpětně vybavujeme právě tyto úryvkovité okamžiky, které nemusí překrýt ani následný běh času. Někteří ze studentů prvňáckých ročníků na UP se k nim budou moci vrátit i prostřednictvím tohoto čísla Žurnálu UP (pokud si jeho žlutoucí stránky dobře uschovají) – a my s nimi:

Ospalá Olomouc

Projela jsem snad všechna univerzitní města, ale jen v jednom jsem zakotvila jako studentka a přijala je jako nové místo, kde začínám žít. Napadlo mě, mohu je považovat za druhy domovů? Olomouc je krásné město, s magickou až megalomanskou architekturou, hezky pražsky osázené kostelíčky. Dnes a denně chodím na univerzitu krásnými uličkami, potkávám externí pracovníky Nového prostoru čili bezdomovce, využívám pohodlí dopravního prostředku šaliny, provozují hypermarketovou turistiku, intelektuálně obohacují svou duši na všemožných akcích a dívám se na všechnu tu krásu kolem. Jednoduše dělám všechno úžasné, co nemohu dělat doma. V životě jsem neviděla tolik chlapů pohromadě, jako vidím v tomhle městě – prostě sex je ve městě, na dědině se nejspíš jenom spí. Přesto mi toto město leží na srdci spíše jako ospalá díra. Není všechno zlato, co se třpytí, a přes všechnen ten lesk mi tu něco schází ... I tady, v centru dění, lidé chodí s hlavou sklopenou k zemi a jen se kolem sebe míhají. Žádné hello, žádný rock&roll. Je to vlastně bída. Zatím musím považovat za svého nejlepšího přítele čas, který je všeměl, že mi pomůže nacházet cestičky k lidem a jejich přátelství. Ti mi potom otevřou cestu k tomu, abych se tu cítila jako doma a krásná Olomouc se tak stala mým druhým domovem a ospalost pomínila.

Olomoucká houpačka

První hodina v autobuse přeplněném neurvalými důchodci se dá na cestě do školy ještě vydržet. Dál jen utrpení a utrpení. Olomouc, autobusové nádraží, konečně můžu vystoupit. A teď co dál. Nikde žádná tramvaj, trolejbus, metro, tak se musím vydat pěšky. No zatím nic moc. Ubývání. Vyplnit dvě stě šedesát pět formulářů. Vystát frontu čítající zbytečně moc lidí. Něco chybí. Tak znova vyplnit, fronta. Konečně, s povlečením v rukou, sedím na pokoji. Nikdo, nikde. „Nazdar, já sem Laďa.“ Probral jsem se. „Budu s tebou bydlet. A du za chvíli do Dogy na belík, deš taky?“ Ha, situace se radikálně mění. Nastává pohoda. Snad. Příjemný první večer.

Jenže další den zase kolotoč front na všechno a formulářů na nic. V depresi z nekonečného stání musej jsem si způsobit příjemné duševní pohnutí. Kup lístků na Psi vojáky. Aspoň ta kultura to drží? Realita je krutá, Topol si zlomil ruku, a koncert nebudete.



Beseda o festivalu AFO

Studentská iniciativa – Studna pořádá další z cyklu besed, tentokrát besedu o festivalu AFO, která se uskuteční v úterý 30. 11. 2004 v Uměleckém centru UP (Auditorium Maximum).

Omlouváme se za nastalé nejasnosti ohledně této besedy. Navrhovaný termín, úterý 15. 11., byl pouze předběžný, jeho zveřejnění bylo výsledkem nejasné komunikace. Za Studentskou iniciativu Studna

P. Bednařík

J. Veselá, 1. ročník žurnalistiky

Radost se střídá s neradostí. Hledání něčeho se mění v nalezení čehosi úplně jiného. Ubývá front. Nastává klid.

J. Murdých

K pivu zákusky gratis

Každý nově přichodící student po vyřízení nekonečných administrativních záležitostí zatouží po odrafování, přistoupí tedy k zajímavější části poznávání nového města a studentského života. Začne objevovat hospodský folklor.

Já jsem měla to štěstí a narazila na starší spolužačku, která už jistě zkušenosti za čtyři roky na PdF získala. Vyrazily jsme tedy do studenty hojně vyhledávané Ponorky. Přisedly jsme si k několika vášnivě debatujícím studentům, protože jsme nenalezly úplně volný stůl. Po chvíli čekání se přihnal zjevně zaneprázdněný hospodský. Očekávaly jsme otázku: „Co si dáte?“ Nicméně následovalo: „Pivo, holky?“ Jen jsme zmateně přikyvlily. Po druhém pivu energický pán přinesl každé dva zákusky a s přáním dobré chuti odbíhal na druhou stranu. Když na stůl postavil třetí pivo, jen jsme v rychlosti vznesly dotaz, zda se jedná o pozornost podniků: „Ale, tchýně měla včera padesátku!“ „Tak děkujem!“ Třešničkou na zákusku byla poznámka při placení: „Holky, a ať aspoň ten prvak doděláte!“

J. Klusová

Spolek studentů UP pořádá v úterý 7. 12. v olomouckém U-klubu Mikulášský večerek No. 2.

Více informací naleznete na webových stránkách www.mikulas.upol.cz.

Poznámka

Staré a nové

„Vývoj v poslední době udal se tak rychle, že staré ještě nemělo čas umřít a stojí tu v plné síle proti novému. Nikdy ještě nestáli lidé se starými dušemi v novém čase jako dnes.“ Tento výrok Ferdinanda Peroutky se mi zdá příležitý i pro dobu a nás občany po sametové revoluci. Patnáct let diferenciace a selekce společenské, politické a mravní vykonalo své ve státě, na vysokých školách i na olomoucké univerzitě. Stačí číst noviny a rozhlédnout se kolem sebe do reálného okolí. Kdo je tu dnes vlastně spokojený se stavem věcí veřejných i soukromých?

A přece. Chápeme-li uplynulých patnáct let jako fázi obtížného přizpůsobování se novým existenčním podmínkám, jako hledání cesty k naší homologizaci s rodinou prosperujícími evropskými zeměmi ve stále více globalizovaném světě, potom spatříme mnoho světlých míst – pozitiv tuto cestu provázají. Ještě nikdy nebyla Univerzita Palackého tak velká a silná, jako je dnes. Nikdy neměla tolik studentů, krásných budov, prostorů a moderní techniky výpočetní, labo-

ratorní a didaktické. A co je nejdůležitější – také pracoviště s takovými výzkumnými výsledky, které přijímá světová vědecká komunita a publikuje je ve svých periodikách. To pokládám za jasný a nejdůležitější, protože nejuznávanější, průkaz kvality univerzity a jejího mezinárodního renomé.

Stále probíhá diferenciace fakult a pracovišť, a to podle kritérií, která si sami určujeme. Stále větší roli tu sehrávají doložitelné výsledky, národní a mezinárodní spolupráce a grantové úspěšnosti. Obojí je ovšem podmíněno způsobilostí pracovníků. I na tomto poli je na naší univerzitě zřetelný pokrok. Generace starých pedagogů zahleděná do minulosti a ovládaná návyky a setrvačností myšlení, je nahrazována pracovníky mladšími, s odbornými ambicemi přesahujícími hranice naší malé země. Vesměs už mají i zahraniční zkušenost a jsou odhodláni ji uplatnit na svém domácním pracovišti. Jsou nadějí naší starobylé alma mater pro její orientaci a pozici ve světě, kde slovo moudrost zaznívá – žel – už jen z úst filozofů a teologů.

Prof. M. Hejtmánek

Pust'te nás domů ...

Šedivá je každá teorie – a vesele se košatí strom života. Platí to také pro teorie pedagogické a psychologické, a s dvojnásobnou silou pro teorie pedagogické psychologie. Mám zejména na mysli skutečnost, že zatímco páni teoretici soudí, že hlavním hybatelem pokroku v oblasti vzdělávání je dychtivá touha vzdělávaných nasávat všemi tělesnými póry i jinými průchodnými cestami poznatky, jimiž je prostředí vzdělávacích institucí proscyceno, využívají vzdělávání všemožných úhybných manévru a klíček k tomu, aby se k žádoucímu diplomu dostali s vynaložením co možná nejmenší námahy. Poznání sem, poznání tam.

Zimní (vlastně spíš podzimní) semestr byl úředně zahájen, prostor fakulty se rozechvívá halasem, pobíháním a hledáním. Zatím spíše hledáním učeben a osob vyučujících, než hledáním poznatků. I když obojí spolu nepochybně – do jisté míry – souvisí.

Můj výukový program by měl podle rozvrhu, od června několikrát opakovaně upravovaného a opravovaného, začínat až odpoledne. Věnuji se proto některým organizačním povinnostem, které je nezbytné ošetřit: činím tak bez nadšení, nicméně svědomitě.

Před polednem, kdy každý svědomitý občan akademické komunity činí opatření k zajištění oběda, a tím dalších sil k úspěšnému rozvíjení pedagogického procesu, vzbíhají do mě pracovní dvě studentky, které mi po předání křesťanského pozdravení sdělují, že vyučující předmětu, předcházejícímu tomu, který mám vyučovat já, své vystoupení po třech úvodních větech ukončil s tím, že si v tomto týdnu mají přečíst úvodní stránky jim vydaného skriptu. Díky této skutečnosti že v jejich rozvrhu je časově lokální díra, kterou by bylo žádoucí přelkenout nějakým racionálním manažerským opatřením. A hned pohotově nabídlu jednu jeho možnou variantu, když uhlédná ústa druhé studentky vyhrkla – „Pust'te nás taky domů, pane profesore, když nás i oni pustili...!“ Její kolegyně, zřejmě méně optimistická, její návrh doplnila – „Nebo byste možná mohl začít svůj výklad dřív...?“

Takovému požadavku se jistě vyhovět dá; vlk se tak říkajíc může nažrat a koza zůstane celá. Bohužel jeho realizaci stála v cestě překážka v podobě chybějící pro mě potřeby vhodné vybavené posluchárny. Překážka povahy poměrně zásadní. Takže jsme se museli rozejít bez pozitivního řešení vzniklého problému.

Vzpomněl jsem si, jak jsem před patnácti lety, po politickém převratu se naivně domnívající, že přišel čas racionálního řešení kdečeho včetně záležitosti rozvrhu, zadávali tématický úkol optimalizace využití učeben na univerzitě jako celku. Podle základních kybernetických poznatků musí být přece optimum v rámci většího systému lepší než optimum nalezené v rámci systému dílčího. Uvažovalo se dokonce o nenápadném prodloužení výukové hodiny z pětáctiřiceti na padesát minut – což bylo stejně naivní jako snaha bolševických zemědělských odborníků zvětšit plochy obdělávané půdy rozoráváním mezí.

Usílí o optimalizaci rozvrhů na univerzitě vysumělo do ztracena podobně jako řada usílí dalších. Za neodpovídající realitě považují i představu některých pedagogů, že s nastolením změněných politických poměrů se rázně změní i přístup studentů ke vzdělání a vzdělávání. Ze jejich strategickou prioritou přestane být zaopatření diplomu, ale nabytí vědomostí. Do tohoto optimistického odhadu se chybička vloudila – těžko říci, zda primárně na straně studentů nebo na straně společnosti – a k očekávané změně došlo podstatně méně výrazně, než se čekalo nebo k ní nedošlo vůbec. Diplom u nás pořád platí víc než znalosti a dovednosti; co je psáno, snadno se dá předložit a přečíst, zatímco skutečné dovednosti se kvantifikují nepoměrně obtížněji. Snaha studentů především vystudovat a teprve v druhé řadě se zajímat o kvalitu nabytého vzdělání má svou projekci i do oné věty, kterou jsem v úvodní části své úvahy citoval. Jsem si vědom, že generalizace v této oblasti jsou nepřilíš bezpečné a riskují unáhlenost. Myslím však, že ne víc, než v případě tzv. seriózních sociologických studií.

Prof. S. Komenda

Rektoři Univerzity Palackého v Olomouci

Josef Metelka – rektor reformista

Josef Metelka byl vůbec prvním voleným rektorem olomoucké univerzity, a to podle vysokoškolského zákona z roku 1966. Tento legislativní předpis stanovil tajnou volbu nejvyšších vysokoškolských funkcionářů (rektorů a děkanů, ale také prorektorů a proděkanů) příslušnými vědeckými radami. Volby se ale samozřejmě uskutečňovaly za respektování tzv. stranické nomenklatury, tzn. souhlasu stranického orgánu k výkonu funkce. Připomeňme, že na počátku druhé poloviny šedesátých let příslušela funkce rektora vysoké školy k nejvyšší stranické nomenklatuře, tj. k nomenklatuře předsednictva Ústředního výboru KSČ. Pro mnohé čtenáře je jistě překvapivé, že druhým (a do roku 1989 také posledním) v tomto případě zcela formálně voleným rektorem byl i nástupce J. Metelky F. Gazárek, který zaujal rektorské křeslo v roce 1969. Volbu akademických funkcionářů totiž ukončil až vysokoškolský zákon z roku 1980. Na první pohled je také zarážející, že mocenské centrum ponechalo po nástupu tzv. normalizace v platnosti dobově liberální vysokoškolský zákon z roku 1966. Nezapomeňme ale, že vysokoškolský zákon byl v roce 1969 upraven nechvalně proslulou „sekýrnickou“ novelou umožňující rezortnímu ministerstvu ostré perzekuční zásahy vůči českému terciárnímu školství. A právě existence této novely – podle některých pamětníků mezinárodně kritizované – byla důvodem k nepřijetí nového vysokoškolského zákona, který by zákonnou úpravu z roku 1969 negoval.

J. Metelka se narodil 21. srpna 1912 v učitelské rodině v Jilemnici, zde také absolvoval reálné gymnázium (1923–1931). Poté začal studovat fakultu strojního a elektrického inženýrství na pražském ČVUT. Odtud již po prvním semestru přešel na Přírodovědeckou fakultu UK, kde se pustil do studia matematiky. Po absolutoriu krátce učil na měšťanské škole v Jilemnici a po ukončení vojenské prezenční služby působil od roku 1939 do roku 1944 jako gymnaziální profesor matematiky na reálce v České Třebové.

V roce 1944 byl totálně nasazen – naštěstí v tovarně nedaleko svého bydliště. V březnu 1944 z totálního nasazení uprchl a skrýval se u své rodiny. Bezprostředně po osvobození narukoval a jako armádní důstojník se podílel obsazování a zatímní správě severočeských sudetských oblastí. Od září 1945 přijal místo profesora matematiky na reálném gymnáziu v Jablonci nad Nisou, kde kantořil až do svého odchodu na Pedagogickou fakultu UP v Olomouci v únoru 1949. Svoje středoškolské působení přerušil ročním studijním pobytem v belgickém Lutychu.

Do komunistické strany vstoupil J. Metelka po osvobození v roce 1945. V době poválečného působení v Jablonci nad Nisou byl členem pléna a předsednictva okresního komunistického grémia, aktivně se v tomto regionu zúčastnil únorového převratu, kdy přijímal členství v nejružnějších akčních výborech. Po odchodu do Olomouce se však Metelkova stranická angažovanost omezila na pouhé obligátní členství ve fakulturní či celoškolském výboru KSČ. Krátce po svém nástupu na Pedagogickou fakultu UP, v roce 1950, byl Josef Metelka pověřen funkcí vedoucího tehdejšího Ústavu pro matematiku a deskriptivní geometrii, v téže roce se stal děkanem Pedagogické fakulty UP, od roku 1953 do roku 1957 zastával funkci prorektora olomoucké Vysoké školy pedagogické. Ve stejné funkci působil také v letech 1960–1964 na UP. Výkon vysokých akademických funkcí Metelku poněkud vzdaloval od odborné a vědecké práce, jenže jeho vědeckopedagogickou kariéru právě tyto funkce akcelerovaly – v roce 1950 obdržel J. Metelka docentství titul v oboru matematika a o čtyři roky později byl jmenován profesorem téhož oboru.

J. Metelka nastoupil do funkce rektora olomoucké univerzity v době, kdy započalo nesmělé rašení Pražského jara. Vzápětí se Metelka pustil do velmi ambiciózního úkolu – do oborové integrace, jejímž „tahounem“ byl prorektor UP J. Lenfeld. Oborová integrace, tento „evergreen“ vysokého školství od roku 1945 až

do současnosti, ovšem tvrdě narazila na nečekaně se objevivší fakulturní „patriotismus“, zplomený jak osobními ambicemi, tak decentralizačně koncipovaným vysokoškolským zákonem i postupnými společenskými změnami. Po lednu 1968 musel rektor J. Metelka s okruhem svých nejbližších spolupracovníků operativně reagovat na překotně se valící události, a to nejen v oblasti odborné a organizační, ale také v oblasti politické; Univerzita Palackého se totiž stala regionálním centrem komunistických reformistů, a tak se současně stala terčem útoků místních „konzerv“. Z druhé strany se vedení UP ocitalo pod tlakem emancipujícího se a radikálně naladěného studentského hnutí.

Strategické úkoly UP stanovil její akční program, který vznikl v jarních měsících roku 1968. Tento dokument předpokládal vznik dalších tří fakult – právnické, farmaceutické a stomatologické. Snahy olomoucké univerzity se koncentrovaly zejména na založení fakulty farmaceutické a právnické, byly ale negativně poznamenány překotností i podceněním přípravné „vyjednávací“ fáze zejména vůči rezortnímu ministerstvu. Již pro zimní semestr studijního roku 1968–1969 zřídil J. Metelka na UP studium tzv. farmaceutické větvě, a to bez souhlasu Ministerstva školství ČSSR; v červenci 1968 ministerstvo toto studium rezolutně „zatrhl“ a v říjnu tohoto roku odmítl vznik farmaceutické fakulty i příslušná ministerská komise. Zmatky kolem studia farmacie v Olomouci posléze použilo normalizační vedení UP jako doklad diletantismu „pracovnicového“ vedení UP v čele s J. Metelkou. V červnu 1968 také definitivně padl návrh nařízení právnické fakulty na olomoucké univerzitě. Z věcného hlediska je ovšem evidentní, že tyto olomoucké pokusy o ustavení nových fakult nemělo zaostávat v nabídce příslušně kvalifikovaných vědeckopedagogických kádrů; olomoucká univerzita v tomto ohledu příliš spoléhala na pomoc z jiných vysokoškolských center. A tak se v září 1968 otevřela v Olomouci pouze pobočka litoměřické bohoslovecké fakulty, k jejímuž zřízení se rektor Metelka (stejně jako akademické orgány olomoucké univerzity) stavěl více než rezervovaně. K tomuto postoji přispěly důvody prostorové (obavy z uvolňování budov patřících do roku 1950 teologické fakultě), ale i ideologické.

Po nástupu normalizačního stranického vedení v dubnu 1969 se rektor J. Metelka ocitl v „přímé palbě“ univerzitních konzervativistů. Důvěrný dopis J. Hrbka, F. Lóna, M. Matouška a K. Vítka vedoucím stranickým představitelům z května 1969 zařadil Josefa Metelku do třináctky „hlavních představitelů pravnicového oportunismu v OV KSČ a na UP“. J. Metelka i reformně naladěný celoškolský výbor KSČ se však ještě nevzdávali. Přes odpor byra ÚV KSČ proběhly v květnu 1969 na UP volby akademických funkcionářů, na jejichž podkladě se J. Metelka stal opět rektorem UP. Nástupem J. Hrbka na ministerskou funkci (27. srpna 1969) však padla jakákoliv naděje na schválení takto zvolených funkcionářů ze strany Ministerstva školství ČSR.

Konec snah na obranu univerzity před nástupem normalizační moci znamenala abdikace rektora Josefa Metelky 29. srpna 1969. Josef Metelka byl ve stranickém řízení vyloučen z KSČ a v dubnu 1970 měl UP nuceně opustit; začal proto na první pohled až devotně usilovat o možnost dále na olomoucké univerzitě působit. Osobně se setkal se svým ministrem školství Jaromírem Hrbkem a díky jeho zásahu mohl až do roku 1972 pracovat ve výpočetním středisku UP v Repčíně. Toto podřadné pracovní zařazení profesora a dlouholetého vysokého akademického funkcionáře UP vázal J. Hrbek podmínekou, „že prof. RNDr. J. Metelkovi bude svěřena práce taková, aby nijak nemožil rušit konsolidační proces univerzity“. Ale proč se „reformní“ rektor tolik podvolil normalizačním tlakům? V takovýchto případech bádátel jen stěží aplikuje historickou metodu usilující o pochopení dějů v konkrétním dějinném kontextu. Možná J. Metelku trýznily existenční obavy, možná propadl naivní víře, že „rodná strana“ přece nemůže ze svých řad naporádit exkomunikovat své příslušníky,

RECENZE

Duševní hygiena zdravotní sestry

J. Krívohlavý, J. Pečenková, Grada Publishing, Praha 2004, s. 78

Autorům – psycholog a zdravotní sestra – se podařilo vytvořit praktického průvodce duševní hygienou zdravotní sestry. Je rozčleněn do těchto kapitol: *Co může zdravotní sestra dělat pro to, aby jí bylo lépe?; Duševní hygiena zdravotní sestry; Jak vycházet s lidmi; Jak řešit problémy, s nimiž se setkávají zdravotní sestry; Co vyprávěly zdravotní sestry o tom, co kladného ve své práci zažily.*

Informace jsou podávány přehledně, proloženy myšlenkami a postřehy zdravotních sester.

Autoři jsou si vědomi, že mnohdy je zdravotní sestra vystavena devalvačnímu jednání, a to nejen ze strany pacientů či jejich rodinných příslušníků. Přitom se po ní vyžaduje evalvační jednání vůči okolí. Proto

se věnují i problematice jednání, empatie, ukřivdění, odpuštění, zásad péče o pečovatelky.

Stať, která je zaměřena na řešení problémů, se kterými se zdravotní sestry setkávají, není autory pojata jako doporučené postupy. Vycházejí z toho, že každý pacient je jiný, každá zdravotní sestra je jiná a každá situace je jiná. K řešení proto vedou různé cesty a oni odbornou pomoc nacházejí v tom, že nasměrují dotazujícího se, a to tak, aby se dokázal na konkrétní problém podívat z několika úhlů. Pak již záleží jen na něm, jaký postup zvolí.

Tato útlá knížka se čte jedním dechem. Čerpat z ní inspiraci a povzbuzení mohou nejen zdravotní sestry.

PhDr. J. Krávová,

Ústav sociálního lékařství a zdravotní politiky LF UP

Jak přežít vztek, zlost a agresi

J. Krívohlavý, Grada Publishing, 2004, s. 154

Hněv sám o sobě není nic zlého. Zlým ho můžeme udělat tím, že vzrušení, které v nás v určité chvíli vyvstane, si vyložíme jako něco, co se nás dotklo a co nás zranilo. Tato autorova slova charakterizují jeho základní přístup k problematice emocí, které běžně vnímáme jako negativní, nežádoucí. Vztek, zlost, agrese. Uvedený postoj poskytuje šanci tyto emoce poznávat, uvědomovat si je, zvládat je a využít je jako příležitost k zlepšení komunikace.

Na této cestě nás autor vede postupně jednotlivými kapitolami: *Co je dobré vědět o hněvu a zlosti; Proč a jak dochází k hněvu a zlosti; Hněv a zlost v běžném životě; Jak se chováme a jak jednáme v hněvu a zlosti; Praxe zvládání hněvu a zlosti; Jak odpuštět, aby bylo dobře.*

Čtenář zde také nalezne *Pět kroků boje s vlastním hněvem a zlostí a První pomoc při výbuchu hněvu, zlosti a vzteku.* Se zájmem se určitě seznámí s metodami pomoci jak lidem odpuštět – ENRIGHT, HEAL. Metoda ENRIGHT je důkladně propracovaná metoda vycházející z pojetí odpuštění jako dobrovolného daru. Je nadějí pro ty, kteří zažili „nespravedlnost“ jakéhokoliv druhu – urážku, pomluvu, krutost a nelidskost. Metoda HEAL se používá zejména tam, kde rána po konfliktu je specifická, zvláště hluboká a psychické zranění moc bolí.

Téma jak přežít hněv, zlost a agresi se dotýká každého a všech životních situací. Přčist si tuto knihu znamená možnost přežít, a to nejen hněv, zlost a agresi.

-jk-

Dokončení na str. 10

O slavnosti na Trnavské univerzitě a slovenském vysokém školství

Staroslavná Trnavská univerzita 1635–1777, 1993–dosud), která je po univerzitách v Praze, Bratislavě (Academia Istropolitana 1465–1491) a Olomouci čtvrtou nejstarší institucí svého druhu na území bývalého Československa, slavila 6. dubna 2004 svůj velký svátek: přejmenování Fakulty humanistiky na Filozofickou fakultu. Stalo se u příležitosti zahájení akademického roku 2004/2005 na začátku třetího roku transformace vysokoskolského studia ve Slovenské republiky. Fakultou humanistiky byla po obnově TU v r. 1993 pojmenována proto, že kromě filozofických oborů na ní byly přednášeny i medicínsky profilované obory na katedrách ošetřovatelství, sociální práce a preventivního lékařství. Ty jsou nyní zařazeny do kompetence Fakulty zdravotnictví a sociální práce. Univerzita má v současnosti pět fakult – kromě jmenovaných ještě fakulty pedagogickou, právní a teologickou.

Akt přejmenování byl připravován akademickými orgány univerzity a fakulty ve spolupráci s Akademickým senátem fakulty a za podpory Akreditační komise od roku 2000. V únoru 2004 byl návrh schválen jednomyslně také Akademickým senátem Trnavské univerzity. Po letech usilování tak bylo akceptováno hledisko „historické kontinuity a akademické identity“, aby mohla být obnovena nejstarší tradice historicky nejstarší fakulty – vznikla v r. 1635 spolu s fakultou teologickou – nejen v obsahu, nýbrž i formou. Fakulta má devět kateder: filozofie, psychologie, sociologie, politologie, historie, dějin umění a kultury, klasické archeologie, klasických jazyků, cizích jazyků. Jsou na ní ještě tři specializovaná pracoviště: Institut křesťanské kultury, Institut existenciální psychologie a noo-logoterapie a Centrum komunikace.

Během slavnosti pronesli slavnostní projevy Jeho Magnificence prof. P. Blaho, CSc., rektor Trnavské univerzity, Spectabilis m. prof. E. Nanišová, CSc., děkanka Filozofické fakulty, Honorabilis prof. J. Letz, PhD., prorektor univerzity a prof. J. Šimončík, CSc., přednost Katedry historie.

Velkolepě důstojná a vybraně tradičně komponovaná slavnost byla zahájena slavnostní mší sv. Veni Sancte Spiritus, kterou celebraval biskup Msgr. S. Zvolenský v trnavské katedrále sv. Jana Křtitele (největší vrcholné barokní svatyně Slovenska pod ochranou UNESCO). Slavnosti, která se udála podle tradičního protokolu s fanfárami, projevy v latině, renesančními rouchy akademických představených univerzity a fakult, se zúčastnilo několik desítek VIP hostů – zástupců domácích i zahraničních vysokých škol včetně představitelů vládních a školských úřadů.

Prof. J. Musil

Pozn. *International Student's Guide to the Slovak Republic* z r. 2003 uvádí, že Slovenská republika (počet obyvatel v květnu 2001: 5 379 455) má 24 vysokých škol, z toho 10 univerzit v tradičním pojetí, tři technické univerzity, tři vysoké školy umělecké, jednu ekonomickou univerzitu, jednu veterinární univerzitu a jednu zemědělskou univerzitu. Dále jsou na Slovensku tyto vyšší státní vzdělávací instituce: dvě vojenské akademie, jedna policejní akademie a jedna lékařská univerzita. V Trnavě byla v r. 1999 otevřena první privátní vysoká škola zaměřená na management.

-jm-

Rektoři Univerzity...

Dokončení ze str. 9

kteří jí v minulých časech věrně a upřímně sloužili. Životní osudy většiny tzv. osmašedesátníků jsou koneckonců v řadě případů tragické i varující.

J. Metelka se oženil již v roce 1945, z tohoto manželství vzešla jedna dcera. V osobním styku byl J. Metelka družným a veselým společníkem, k čemuž přispívaly i jeho zájmy – především to byla hudba (J. Metelka byl aktivním členem pěveckého spolku Nešvera), ale i sport – atletické disciplíny J. Metelka provozoval v mladším věku aktivně, později působil jako funkcionář v univerzitním lehkotletickém oddíle. J. Metelka zemřel 21. července 1979.

P. Urbášek

Posláním intelektuála je být nepopulární...

Ani v nejmenším nechci touto glosou pokračovat v započaté debatě o lidských a politických vlastnostech českého prezidenta či jeho oprávněnosti navštěvovat půdu naší alma mater. Poté, co byli na této akademické půdě uctíváni ambasadoři totalitních států či států praktikujících genocidu vůči některým etnickým skupinám vlastního obyvatelstva, mě návštěva žádného českého politika (snad s výjimkou „zemských škůdců“ doktorů filozofie Grebenička a Sládka) nemůže vyvést z míry. Daleko více mě ovšem k debatě vyzývají reakce na glosu kolegy Špička, zejména ta, v níž se její autor dovolává cenzury příspěvků, s níž nesouhlasí (Žurnál č. 7/2004). Fakt, že tak činí absolvent univerzity (!) právě 15 let po demokratickém převratu (!) a ještě v případě média akademické obce (!), považují za tristi výpověď o stavu naší společnosti. Zřejmě i těch 15 let bylo málo k tomu, aby se v ní něco podstatného změnilo.

Žijeme přece v demokratické, racionálně spravované západní zemi, kde je prezident normální občan jako každý druhý, a ne v Bělorusku či Severní Koreji, aby zde prezident byl považován za otce vlasti, ne-li přímo za boha a jakákoliv jeho kritika se zcela ve stylu římských císařů považovala za crimen laesae maiestatis. Rovněž tak nežijeme v absolutistické monarchii, kde postava panovníka představuje posvátné tabu (třebaže – zřejmě v důsledku fatální absence aristokratického a monarchistického elementu v české tradici posledních dvou staletí – nejruznější čeští prezidenti bez ohledu na režim si způsoby monarchů osvojují, většinou žel bez aristokratické elegance, vkusu a noblesy). Nemluvě o tom, že i ti nejděspotičtější vladaři středověku a raného novověku s úspěchem uplatňovali instituci dvorního šaška oprávněného vyslovit kritickou pravdu o realitě, kterou oni sami ve svém umělém světě neviděli.

A potom, kde jinde být kritický, než na univerzitě? I v autoritářském světě středověku či leckterých poloautoritářských státech dneška byla a je akademická půda místem, kde si duch může vanout, kam chce, a kde nic a nikdo není tabu. Tím spíše pak ve svobodné společnosti, jejíž prosperita a životaschopnost vždy pramenila a pramení z nikým a ničím

neomezovaného kritického myšlení. Koneckonců, i zakladatelé naší univerzity otcové jezuité, kteří se – ať už právem či neprávem – stali ztělesněním netolerance, umožňovali ve vypjaté době náboženských válek s naprostou samozřejmostí, aby na ní studovali příslušníci jiných konfesí.

Navíc kolega Špička napsal v duchu tradic dobrého žurnálistiky článek sice brýtký, ale duchaplný a rozhodně nepřekračující meze slušného vyjadřování. Bohužel totéž již nelze říci o způsobech českého prezidenta, který je schopen nevybíravým a lidsky nedůstojným způsobem urážet všechny své názorové oponenty, představiteli Evropské unie a významnými mezinárodními osobnostmi počínaje a občanskými aktivisty a politickými konkurenty konče. Těmto jeho způsobům vědčíme mimo jiné za to, že renomovaná Středoevropská univerzita nakonec zakotvila v Budapešti, nikoliv v Praze, jak bylo původně zamýšleno. Škoda, že toto obhájčům prezidentovy cti uniká – třebaže z těchto prezidentových úletů, které mírou arogance překonával svého času snad už jen Miloš Zeman, povstává diplomatická a politická škoda celé České republiky. A nebo nám snad dotyčný zastánce cenzury mezi řádky chce ještě sdělit, že prezident může být arogantní, protože je prezident, kdežto univerzitní učitel nemůže být ani kritický, protože je „jen“ učitel? Takovou segregaci snad neznali ani v jižní Africe.

Naopak, mě kolegova glosa velmi potěšila. A ne pouze proto, že se s jeho pregnantně formulovanými názory plně ztotožňuji. Mnohem více proto, že v zemi, již znovu obchází plíživý démon souhlasu a současně nenávislná vulgárnost, našel kuráž vyslovit nepopulární názor. Toto považuji za jednu ze základních občanských ctností, postoj, který by měl být právě intelektuálovi vlastní v každé době. Fakt, že se na naší univerzitě objeví někdo, kdo se povznese nad malicherné provinční debaty o nebeském glóbu a našel v sobě intelektuální a občanskou odvahu napsat, že císař je nahý, mi vlévá optimismus do žil. Pane kolego, díky!

PhDr. L. Kysučan, Ph.D.,
Katedra klasické filologie FF UP

...A PŘÍŠTÍ TÝDEN...

28. LISTOPADU

Z cyklu adventních koncertů. Pořádá Přerovský kůrový sbor a orchestr. UC UP, Kaple Božího těla, 19.30 hod.

29. LISTOPADU

Adventní swingový večerek. Hraje HUP Orchester a komorní swingband studentů a přátel UP v Olomouci. Muzeum umění Olomouc, 19.30 hod.

30. LISTOPADU

Doc. A. Vanžurová, CSc. (PřF UP): Normalizace MV-algeber. Seminář z univerzální algebry a uspořádaných množin. PřF UP, Tomkova 40, posluchárna č. 301, 13 hod.

Mgr. P. Rosůlková a Bc. M. Štolcarová: Jak se učí děti s hluchoslepotou? Přednáška. PřF UP, učebna P5, 16.30 hod.

Mgr. M. Netušilová: Duchovní rozměr v díle J. Plečnika. Přednáška. Pořádá MSKA. Přednáškový sál arcibiskupské kurie, Biskupské nám. 2, 17 hod.

1. PROSINCE

Rozhodovací algoritmy v léčbě invazivní mykotické infekce. Přednáškový večer Spolku lékařů v Olomouci. Teoretické ústavy LF UP (Hněvotinská 3), od 16 hod.

Pěvecký a klavírní recitál studentů Katedry muzikologie FF UP. UC UP, Kaple Božího těla, 18 hod.

Šílené smutná. Muzikálové představení + stejnojmenná výstava fotografií J. Štreita, K. Tůmy, P. Džika. UC UP, Divadelní sál, 18.30 hod.

Vesmírná odysea (S. Kubrik, 2001). UC UP, Filmový sál, 20 hod.

1.–20. PROSINCE

Výstava „Přírodní a kulturní krásy Číny“. UC UP, chodba přízemí + 1. patro. Pořádá Katedra asijských studií ve spolupráci s Velvyslanectvím ČLR a ČR.

2. PROSINCE

RNDr. M. Kítner, PhD. (Laboratoř růstových regulatorů a Katedra botaniky PřF UP): Sinice a řasy v praxi. Přednáška. PřF UP, Šlechtitelů 11, Velký přednáškový sál, 16.30 hod.

Prázdný prostor 2: Kuřáci opia. UC UP, Divadelní sál, 19.30 hod.

Vesmírná odysea (S. Kubrik, 2001). UC UP, Filmový sál, 20 hod.

3. PROSINCE

Viva Verdi aneb šťastná náhoda dějin hudby. Scénické čtení divadelní hry k premiéře Nabucco. Účinkují členové činohry MDO a studenti Katedry muzikologie. UC UP, Kaple Božího těla, 19 hod.

-red-